

Belangrijke informatie: Dit document dient uitsluitend **ter inspiratie** en toont één mogelijke workflow. Bij de activiteiten en de hoeken zijn bewust meerdere leerplandoelen gekoppeld om zichtbaar te maken welke verbindingen mogelijk zijn. Dit is geen verwachting: leraren hoeven niet aan elke activiteit zoveel doelen te koppelen. **De uitgebreide uitwerking is bedoeld om een volledig en bruikbaar inspiratievoorbeeld aan te bieden, niet als model dat letterlijk gevolgd moet worden.**

Team -> 4 tot 6 weken → wereldkennis, doelgericht, uitdagend → waartoe → verbreden, verdiepen, verruimen.			
- start vanuit leerplan - vertrek vanuit voorkennis van leerlingen - brainstorm met team - bepaal 3 tot 5 themadoelen-> rekeninghoudend met de zichtbare coherenties uit <i>Op.Stap, leerroutes voor iedereen</i> - hou rekening met de beginsituatie van je leerlingen - visualiseer gekozen themadoelen	Titel: De ruimte		
	JK	K2	K3
	Geschiedenis Kennis van het verleden Hedendaagse tijd Hoe leven mensen elke dag? 5.1.GJK.2 De leerlingen weten hoe mensen tijdens de hedendaagse tijd samenleefden: eigen woning, familieherinneringen uit de kindertijd, technologie, het interieur van een woning.	Geschiedenis Kennis van het verleden Hedendaagse tijd Hoe leven mensen elke dag? 5.1.GK2.8 De leerlingen weten hoe mensen tijdens de hedendaagse tijd samenleefden: eigen woning, familieherinneringen uit de kindertijd, technologie, het interieur van een woning.	Geschiedenis Kennis van het verleden Hedendaagse tijd Hoe leven mensen elke dag? 5.1.GK3.6 De leerlingen weten hoe mensen tijdens de hedendaagse tijd samenleefden: eigen woning, familieherinneringen uit de kindertijd, technologie, het interieur van een woning.
	Wetenschappen en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen. Onderzoekende houding	Wetenschappen en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen. Onderzoekende houding	Wetenschappen en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen. Onderzoekende houding

	Ontwerpend leren 3.7.GJK.4 De leerlingen kunnen ontdekken dat er soms iets ontbreekt of niet goed werkt in hun spel of hun omgeving.	Ontwerpend leren 3.7.GK2.4 De leerlingen kunnen met ondersteuning een oplossing voor een probleem bedenken.	Ontwerpend leren 3.7.GK3.6 De leerlingen kunnen een oplossing voor een probleem bedenken.
	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.6.GJK.4 De leerlingen kunnen materialen stapelen tot een eenvoudige constructie.	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.6.GK2.4 De leerlingen kunnen eenvoudige constructieprincipes toepassen.	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.6.GK3.6 De leerlingen kunnen eenvoudige constructieprincipes toepassen voor een stabiel en stevig product
	Muzische vorming Beeld Repertorium Bouwstenen Bouwsteen licht 6.3.GJK.7 De leerlingen kennen de volgende begrippen: licht, donker. 6.3.GJK.8 De leerlingen kunnen licht en donker onderscheiden.	Muzische vorming Beeld Repertorium Bouwstenen Bouwsteen licht 6.3.GK2.11 De leerlingen kennen het volgende begrip: schaduw. 6.3.GK2.12 De leerlingen experimenteren met lichtbronnen en schaduwen.	Muzische vorming Beeld Repertorium Bouwstenen Bouwsteen licht 6.3.GK3.11 De leerlingen kennen het volgende begrip: de lichtbron 6.3.GK3.13 De leerlingen kunnen schaduwfiguren maken.

	JK	K2	K3
• bepaal de subthema's • Het is een kracht om vanuit hetzelfde subthema te kunnen vertrekken, het is waardevol om uit te wijken indien je voor verbreding wil kiezen.			
Subthema 1	<u>Dag en nacht</u> - licht, donker, slapen, wakker - Overdag zien we de zon - 's Nachts is het donker - Veel mensen slapen 's nachts	<u>De zon geeft licht</u> - zon, warmte, licht - De zon geeft licht en warmte - Zonder zon is het donker	<u>Onze plaats in de ruimte</u> - aarde, zon, maan - Wij wonen op de aarde - De aarde hoort bij de ruimte.
Subthema 2	<u>Waar is de maan?</u> - maan, sterren, nachtelijke hemel - De maan staat hoog in de lucht - Soms zien we sterren	<u>Op ontdekking in de nachthemel</u> - maan, sterren, nacht - De maan verandert van vorm - We zien sterren aan de hemel	<u>Waarom wordt het dag en nacht?</u> - dag, nacht, hemellichamen - Overdag zien we de zon - 's Nachts zien we vaak de maandag
Subthema 3	<u>Naar de sterren</u> - astronaut, raket, ruimte - Astronauten reizen naar de ruimte - Een raket kan heel hoog vliegen.	<u>Astronauten op missie</u> - ruimtevaart, raketten, ruimtepakken - Astronauten onderzoeken de ruimte - Ze gebruiken speciale voertuigen	<u>Reizen tussen de planeten</u> - planeten, ruimtevaart, onderzoek - Er zijn verschillende planeten

Subthema 1:

Formuleer gerichte denkvragen om de onderzoekende houding van leerlingen te stimuleren.	JK	K2	K3
	Dag en nacht Waarom is het buiten soms licht en soms donker? Wat zou er gebeuren als het altijd dag bleef? Hoe weet jij dat het tijd is om te gaan slapen? Kunnen mensen ook spelen als het donker is? Waarom wel of niet? Wat zie jij anders als je buiten kijkt overdag en 's nachts?	De zon geeft licht Wanneer is het licht? Wanneer is het donker? Waar komt licht vandaan? Wat is een lichtbron? Waarom wordt het dag en nacht?	Onze plaats in de ruimte Waarom denken mensen dat de aarde deel uitmaakt van de ruimte? Wat zou er gebeuren als de aarde geen zon had? Hoe zouden we weten dat de aarde rond is als we erop staan? Waarom zien de zon en de maan er ongeveer even groot uit aan de hemel? Wat zou het verschil zijn tussen leven op de aarde en leven op de maan?
- Selecteer minstens 10 subdoelen. - Hou rekening met de beginsituatie van je leerlingen. - Bewaak hierbij de leerlijn die je in het leerplan zal zien.	JK	K2	K3
	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Licht 3.5.GJK.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen met betrekking tot natuurkundige verschijnselen: de zon, licht, donker. 3.5.GJK.2 De leerlingen kunnen licht en donker onderscheiden en benoemen.	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Licht 3.5.GK2.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen met betrekking tot natuurkundige verschijnselen: het licht, de lamp, de schaduw, de spiegel. 3.5.GK2.2 De leerlingen kunnen voorbeelden geven van lichtbronnen.	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Licht 3.5.GK3.1 De leerlingen kennen licht: de lichtbron
	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GJK.15 De leerlingen verkennen	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GK2.19 De leerlingen verkennen	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen

	volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.	volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. 6.3.GK2.20 De leerlingen verkennen verschillende vormgevingsmiddelen.	6.3.GK3.20 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.
	Aardrijkskunde Aardrijkskundige kennis Kosmografie Beweging van de aarde – dag en nacht 4.2.GJK.3 De leerlingen kennen de volgende begrippen: de dag en de nacht. 4.2.GJK.4 De leerlingen kunnen het ritme van dag en nacht herkennen.		Aardrijkskunde Aardrijkskundige kennis Kosmografie Beweging van de aarde – dag en nacht 4.2.GK3.15 De leerlingen kunnen de beweging van de aarde om haar as tonen met behulp van een wereldbol.
		Aardrijkskunde Aardrijkskundige kennis Kosmografie heelal 4.2.GK2.12 De leerlingen kennen de volgende begrippen: de aarde, de maan, de zon, de sterren.	
	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GJK.5 De leerlingen weten dat concrete afbeeldingen, pictogrammen en symbolen verwijzen naar iemand, naar een voorwerp of naar een handeling. 1.2.GJK.6 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK2.12 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK3.8 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.
	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik

	1.4.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	1.4.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	1.4.GK3.2 De leerlingen kunnen gepast reageren op vragen en instructies.
	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GJK.9 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, naast elkaar spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: non-verbaal en verbaal reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK2.10 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK3.11 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: inspelen op wat anderen zeggen.
	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3.GJK.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties reageren op eenvoudige vragen en boodschappen.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3 GK2.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties vragen stellen en beantwoorden.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3. GK3.6 De kleuters kunnen volgens de klas- en schoolafspraken vragen stellen en beantwoorden.
	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GJK.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden school- en instructietaal inzetten binnen de context van activiteiten en van hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GK2.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK3.2 De leerlingen kunnen aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GK3.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.
	Wiskunde Metten en metend rekenen	Wiskunde Metten en metend rekenen	Wiskunde Metten en metend rekenen

	Lengte-oppervlakte- inhoud/volume • begrippen 2.3.GJK.3 De leerlingen kennen de begrippen: (even) lang, kort, langer, korter [F]. 2.3.GJK.4 De leerlingen kennen de begrippen: 'even) hoog, laag, hoger, lager [F].	Lengte-oppervlakte- inhoud/volume • begrippen 2.3.GK2.4 De leerlingen kennen de begrippen: langste, kortste [F]. 2.3.GK2.5 De leerlingen kennen de begrippen: diep, dieper, diepste, hoogste, laagste [F]. 2.3.GK2.9 De leerlingen kennen de begrippen: ver, dichtbij, verder, dichter, verste, dichtste [F].	Lengte-oppervlakte- inhoud/volume • begrippen 2.3.GJK.3 De leerlingen kennen de begrippen: (even) lang, kort, langer, korter [F]. 2.3.GJK.4 De leerlingen kennen de begrippen: 'even) hoog, laag, hoger, lager [F].
	Wiskunde Meetkunde Vormleer • Patronen 2.4.GJK.2 De leerlingen kunnen een herhalend patroon herkennen en namaken. 2.4.GJK.3 De leerlingen kunnen een herhalend patroon herkennen en verderzetten.	Wiskunde Meetkunde Vormleer • Patronen 2.4.GK2.5 De leerlingen kunnen een herhalend patroon herkennen, namaken, verderzetten [H1]. 2.4.GK2.6 De leerlingen kunnen bij een herhalend patroon de patrooneenheid benoemen. 2.4.GK2.26 De leerlingen kunnen bij een herhalend patroon een ontbrekend element opvullen. 2.4.GK2.7 De leerlingen kunnen een rij maken met een afgesproken eenheid.	Wiskunde Meetkunde Vormleer • Patronen 2.4.GK3.8 De leerlingen kunnen herhalende patronen (na)maken, verderzetten en opvullen [H1]. 2.4.GK3.9 De leerlingen kunnen bij een herhalend patroon de patrooneenheid herkennen en benoemen [H1]. 2.4.GK3.99 De leerlingen kunnen rijen maken met een afgesproken eenheid.
			ICT Computationeel denken Principes van computationeel denken 8.1.GK3.1 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig stappenplan opstellen om tot een werkende oplossing te komen, toepassen en controleren. 8.1.GK3.2 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig

			stappenplan opstellen om tot een werkende oplossing te komen, toepassen en controleren: patroonherkenning.

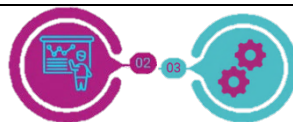
TER INSPIRATIE

Voor rooms-katholieke godsdienst selecteer je 1 subdoel per subthema. Het doel kan per klasgroep verschillen.
Werk de drie impulsen uit (ervaringen, geloofstaal en rituelen).
Werk 3 activiteiten uit per week.

	JK	K2	K3
Subthema 1	<u>1.Dag en nacht</u> - licht, donker, slapen, wakker - Overdag zien we de zon - 's Nachts is het donker - Veel mensen slapen 's nachts	<u>1. De zon geeft licht</u> - zon, warmte, licht - De zon geeft licht en warmte - Zonder zon is het donker	<u>1. Onze plaats in de ruimte</u> - aarde, zon, maan - Wij wonen op de aarde - De aarde hoort bij de ruimte.
Doel rooms-katholieke godsdienst	Basisvertrouwen: veiligheid, geborgenheid, aanvaarding ...	Mogelijkheden en beperkingen: mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen	Verbondenheid met gemeenschappen: gezin, familie, de klas, school, kerk, ...
Ervaringen en belevingen Hoe kan je RKG laten aansluiten bij de 'gewone' activiteiten in de klas?	11.1.GJK.1 Ervaren en beleven van basisvertrouwen: veiligheid, geborgenheid, aanvaarding ... Prentenboek: welterusten kleine beer. Een lichtje aan, een lichtje uit.	11.2.GK2.1 In ervaringen en belevingen mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen Zaaien, onderzoeken: wat heb ik nodig om iets te laten groeien? Wat als het te warm is en onze planten alleen maar zon krijgen... Zaai bak: te veel - te weinig zon....	11.5.GK3.1 Ervaren en beleven van verbondenheid met gemeenschappen: gezin, familie, de klas, school, kerk, ... Waar wonen wij: de wereldbol. Wie woont er allemaal op de wereldbol? Op onderzoek.
Geloofsverhalen, geloofsbeelden, Godsbeelden, Jezusbeelden Waar leg je hier de nadruk op? Kies een beeld of een (fragment van een) Bijbelverhaal. Verbind dit zowel met je ervaringen en belevingen als met je ritueel.	11.1.GJK.2 Ontdekken hoe geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden basisvertrouwen versterken	11.2.GK2.2 Ontdekken hoe geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden mensen in hun mogelijkheden bevestigen ondanks hun beperkingen	11.5.GK3.2 In geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden ontdekken hoe mensen verbonden zijn en worden met elkaar in gemeenschappen

	Jezusbeeld: Jezus maakt je rustig, Jezus zorgt, Jezus troost	Scheppingsverhaal: licht-donker De zaaier	Bijbelverhaal: Abraham, een vader voor velen! (hier nadruk leggen op een groep die samenleeft)
Klasritueel, feesten, vieringsmomenten Welk ritueel kan je kiezen? Welk gebed kan je koppelen? Hou rekening met je ervaringen en belevingen en met het gekozen beeld of Bijbelverhaal.	11.1.GJK.3 In klasrituelen, feesten, vieringsmomenten basisvertrouwen beleven en uitdrukken Gebet: Ik ben wel eens boos, Ik ben soms verdrietig. Ik ben ook wel eens bang. Maar dankzij ..., ... En ..... Sta ik nooit alleen. Net als Jij staan ze altijd voor mij klaar. Ritueel: in een donkere hoek, ruimte een veiligheid zoeken: lichtbron aan of dicht bij een persoon, knuffel waar we ons veilig bij kunnen voelen (hier nadruk leggen op basisvertrouwen: veiligheid ervaren)	11.2.GK2.3 In klasrituelen, feesten en vieringsmomenten dankbaarheid om hun mogelijkheden uitdrukken Gebet: Een beetje water Een beetje aarde Een beetje zon Een beetje liefde Kijk het gaat groeien! Dank Je wel Jezus Laat jij mij ook verder groeien? (hier nadruk leggen op de zon, de warmte, niet te veel, niet te weinig, anders gaat het wel of niet groeien)	11.5.GK3.3 In klasrituelen, feesten, vieringsmomenten verbondenheid met een concrete gemeenschap beleven en uitdrukken Gebet: Lieve God, Een familie zo groot als er sterren aan de hemel zijn... Ja, daar droomde Abraham van. En kijk, daar zijn we dan. Allemaal samen één grote familie... Dank Je wel dat we samen mogen zijn als een grote familie. Amen (hier nadruk leggen op 1 grote groep die samenleeft)

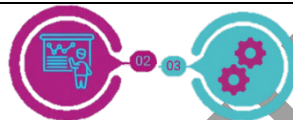

Denk na over de uitwerking van de waartoe. Welk aanbod voorzien we voor de uitwerking van de waartoe

Aspecten van waartoe	JK	K2	K3
De wereld leren kennen	Dag en nacht Dag-nachttafel verkennen: materialen sorteren bij dag of nacht: zon, maan, sterren, bed, lamp en gordijnen.	De zon geeft licht Onderzoek met zonlicht: ervaren dat de zon licht en warmte geeft door te voelen, kijken en vergelijken met schaduwplekken.	Onze plaats in de ruimte Ruimtemodel maken: aarde, zon en maan positioneren en benoemen: wij wonen op de aarde, de aarde hoort bij de ruimte.
Verbindend dialogeren	Dag en nacht Praatronde: wat doe jij overdag? Wat doe jij 's nachts? Kleuters verbinden eigen ervaringen met licht, donker, slapen en wakker zijn.	De zon geeft licht Gesprek: wat merken we aan licht en warmte van de zon? Kleuters verwoorden waarnemingen en reageren op elkaar.	Onze plaats in de ruimte Gesprek bij het ruimtemodel: waar wonen wij? Wat is de aarde? Kleuters gebruiken begrippen aarde, zon, maan en ruimte.
Verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld	Dag en nacht Afspraken maken rond rust: wat helpt om rustig te slapen? Kleuters zorgen samen voor een rustige, donkere slaaphoek.	De zon geeft licht Zorgzaam omgaan met licht en warmte: bespreken wanneer zon prettig is en wanneer we schaduw of bescherming nodig hebben.	Onze plaats in de ruimte Zorg dragen voor het ruimtemodel: materialen correct gebruiken, rollen verdelen en samen controleren of aarde, zon en maan op hun plaats staan.
Reflecteren	Dag en nacht Reflectiekring met prenten: wat hoort bij dag? Wat hoort bij nacht? Kleuters wijzen aan, benoemen en vertellen kort wat ze ontdekten.	De zon geeft licht Reflectiegesprek: wat voelde en zag je in de zon? Wat was anders in de schaduw?	Onze plaats in de ruimte Reflectie met ruimtemodel: hoe kunnen we uitleggen dat wij op de aarde wonen en dat de aarde bij de ruimte hoort?

Woordenschat: welke woordenschat zal aan bod komen gedurende dit thema en het subthema? Denk hierbij aan de woordenschat vanuit de leerplandoelen, prentenboek(en) en/of informatieve boeken, de context van het thema Hoe zorg je ervoor dat deze woordenschat in de verschillende activiteiten en hoeken kan beleefd en doorleefd worden?			
	JK	K2	K3
Vanuit de leerplandoelen	de zon, licht, donker, de dag, de nacht, (even) lang, kort, langer, korter, (even) hoog, laag, hoger, lager	het licht, de lamp, de schaduw, de spiegel, de aarde, de maan, de zon, de sterren, langste, kortste, diep, dieper, diepste, hoogste, laagste, ver, dichtbij, verder, dicht, verste, dichtste	de lichtbron, (even) lang, kort, langer, korter, (even) hoog, laag, hoger, lager
Vanuit prentenboek(en), informatieve boeken en/of Bijbelverhalen			
Vanuit de context van het thema			

Overzicht prentenboeken doorheen het subthema			
	JK	K2	K3
Prentenboeken			
Informatieve boeken			

Activiteiten

Minstens 70% van het thematisch aanbod is gekoppeld aan de themadoelen en de doelen bij de subthema's – 30% vanuit zorg, nood of activiteiten los van de gekozen doelen
50% gaat naar taal de hele dag en wiskunde overal.

Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden.

1 activiteit kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.

JK	K2	K3
Leerplandoelen 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2, 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: sorteren en vertellen De kleuters onderzoeken een dag-nachttafel met prenten en voorwerpen. Ze sorteren wat bij dag of nacht hoort, benoemen de zon, licht, donker, de dag en de nacht en vertellen wat mensen overdag en 's nachts doen. De leraar gebruikt pictogrammen en eenvoudige vragen om woordenschat, visueel begrip en mondeling reageren te ondersteunen.	Leerplandoelen 3.5.GK2.1, 3.5.GK2.2, 1.4.GK2.2, 1.5.GK2.3, 1.2.GK2.12 De zon geeft licht: lichtbronnen ontdekken De kleuters zoeken in de klas en buiten waar licht vandaan komt. Ze benoemen het licht, de lamp, de schaduw en de spiegel en geven voorbeelden van lichtbronnen. Ze reageren op vragen van de leraar, vergelijken wat ze zien in licht en donker en breiden hun woordenschat uit tijdens het onderzoeken.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Onze plaats in de ruimte: aarde, zon en maan tonen De kleuters verkennen met een wereldbol, lamp en maanmodel hoe aarde, zon en maan zich tot elkaar verhouden. Ze benoemen de lichtbron en gebruiken het model om te tonen waar licht en donker ontstaan. Tijdens het gesprek reageren ze op vragen, gebruiken ze inhoudelijke woordenschat en verbinden ze het model met de uitspraak: wij wonen op de aarde.
Leerplandoelen 5.1.GJK.2, 4.2.GJK.3, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 9.3.3.GJK.5 Dag en nacht: mijn dag- en nachtroutine De kleuters kijken naar prenten van dagelijkse handelingen zoals opstaan, eten, spelen, wassen en slapen. Ze leggen de prenten bij dag of nacht en vertellen wat zij thuis overdag en 's nachts doen. De leraar	Leerplandoelen 5.1.GK2.8, 3.5.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 6.3.GK2.12 De zon geeft licht: vroeger en nu licht maken De kleuters vergelijken prenten en voorwerpen van licht vroeger en nu, zoals kaars, zaklamp, lamp en spiegel. Ze onderzoeken welke voorwerpen licht geven of licht weerkaatsen en vertellen hoe mensen	Leerplandoelen 5.1.GK3.6, 4.2.GK3.15, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 9.3.3.GK3.6 Onze plaats in de ruimte: leven op aarde en kijken naar de ruimte De kleuters vergelijken hoe mensen op aarde leven met wat ze weten over ruimtevaart en de maan. Ze gebruiken een wereldbol en een lichtbron om te tonen waar de aarde is en vertellen waarom licht belangrijk is voor het leven op aarde. In het kringgesprek spelen ze in op elkaars ideeën

stimuleert reageren op elkaar en laat kleuters de begrippen de dag en de nacht actief gebruiken.	licht gebruiken in huis. Tijdens het gesprek gebruiken ze woorden als het licht, de lamp, de schaduw en de spiegel.	en gebruiken ze woorden zoals aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron.
Leerplandoelen 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2, 6.3.GJK.8, 1.2.GJK.6, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: licht-donkerhoek onderzoeken De kleuters onderzoeken in een verduisterde hoek wat ze wel en niet zien met een lampje. Ze onderscheiden licht en donker, benoemen de zon, licht en donker en koppelen eenvoudige pictogrammen aan handelingen zoals slapen, kijken en wandelen. De leraar ondersteunt het gebruik van themataal tijdens het verkennen.	Leerplandoelen 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.12, 1.4.GK2.2, 1.5.GK2.3, 9.3.3.GK2.5 De zon geeft licht: schaduwen zoeken en vergelijken De kleuters zoeken buiten en in de klas naar schaduwen. Ze onderzoeken met een lamp, spiegel en voorwerpen wanneer een schaduw verschijnt of verdwijnt. Ze benoemen het licht, de lamp, de schaduw en de spiegel, beantwoorden vragen en vertellen wat ze ontdekken.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Onze plaats in de ruimte: licht en donker op de aarde verklaren De kleuters gebruiken een wereldbol en een lichtbron om te tonen welk deel van de aarde licht krijgt en welk deel donker is. Ze verwoorden wat ze zien, reageren op vragen en verbinden de begrippen aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron met het model.
Leerplandoelen 4.2.GJK.3, 2.3.GJK.3, 2.3.GJK.4, 1.5.GJK.3, 1.4.GJK.2 Dag en nacht: lange en korte nachten spelen De kleuters leggen met stroken of linten een korte dag en een lange nacht na. Ze vergelijken wat lang, kort, langer of korter is en koppelen dat aan slapen, wakker zijn, licht en donker. De leraar ondersteunt het benoemen van dag, nacht, lang, kort, hoog en laag.	Leerplandoelen 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.12, 2.3.GK2.9, 1.4.GK2.2, 1.5.GK2.2 De zon geeft licht: schaduw meten De kleuters maken schaduwen met een lamp en voorwerpen. Ze vergelijken welke schaduw het langst of kortst is en plaatsen voorwerpen dichtbij of verder weg van de lichtbron. De leraar laat hen woorden gebruiken zoals schaduw, lamp, dichtbij, verder, langste en kortste.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 2.3.GK3.4, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2 Onze plaats in de ruimte: dag en nacht op een wereldbol meten De kleuters gebruiken een wereldbol en lichtbron om te tonen waar het licht en donker is. Ze vergelijken met stroken welk deel van het model in het licht of in het donker ligt en gebruiken begrippen als lang, kort, hoog, laag, aarde en lichtbron.
Leerplandoelen 6.3.GJK.15, 3.7.GJK.4, 2.4.GJK.2, 1.4.GJK.9, 9.3.3.GJK.5 Dag en nacht: sterrenpatroon bouwen De kleuters maken met blokken, sterrenkaartjes of doppen een eenvoudig herhalend patroon: ster-maan-ster-maan. Ze	Leerplandoelen 6.3.GK2.20, 3.7.GK2.4, 2.4.GK2.6, 2.4.GK2.26, 1.4.GK2.10 De zon geeft licht: lichtpatroon ontwerpen De kleuters ontwerpen met gele, oranje en donkere materialen een herhalend licht-donkerpatroon. Ze benoemen de	Leerplandoelen 6.3.GK3.20, 3.7.GK3.6, 2.4.GK3.9, 2.4.GK3.99, 8.1.GK3.2 Onze plaats in de ruimte: baan rond de aarde maken De kleuters bouwen een ruimtelijke baan rond een wereldbol met een afgesproken patroon, bijvoorbeeld aarde-maan-ster. Ze herkennen en benoemen de

bouwen er een nachthemel of slaaphoek bij en zetten het patroon verder. De leraar laat hen reageren op wat ontbreekt of niet klopt.	patrooneenheid, vullen een ontbrekend element aan en bespreken hoe het patroon past bij zon, licht en donker.	patrooneenheid, zetten de rij verder en controleren met een eenvoudig stappenplan of de baan klopt.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2, 4.2.GJK.3, 9.3.3.GJK.5 Dag en nacht: pictogrammen bij het dagritme De kleuters leggen pictogrammen van opstaan, spelen, eten, slapen en donker worden in een eenvoudige volgorde. Ze benoemen wat bij dag of nacht hoort en reageren op korte vragen van de leraar. Zo verbinden ze visuele boodschappen met het ritme van dag en nacht.	Leerplandoelen 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.12, 1.2.GK2.12, 9.3.3.GK2.5, 3.5.GK2.1 De zon geeft licht: licht en schaduw op pictokaarten De kleuters koppelen pictokaarten aan situaties met zon, lamp, schaduw en spiegel. Ze zoeken voorbeelden in de klas of buiten, vertellen wat ze zien en beantwoorden vragen van elkaar. De leraar ondersteunt het gebruik van begrippen als lichtbron, schaduw, lamp en spiegel.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 1.2.GK3.8, 1.4.GK3.2, 8.1.GK3.1 Onze plaats in de ruimte: stappenplan bij het werelddbolmodel De kleuters lezen samen een eenvoudig stappenplan met pictogrammen: werelddbol nemen, lichtbron plaatsen, draaien en kijken waar het licht valt. Ze voeren de stappen uit, controleren of het model werkt en benoemen aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron.
Leerplandoelen 6.3.GJK.15, 3.6.GJK.4, 3.7.GJK.4, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: een slaaphoek voor astronauten bouwen De kleuters bouwen met blokken, doeken en dozen een eenvoudige slaaphoek of rustplek voor een astronaut. Ze ontdekken wat ontbreekt of niet goed blijft staan, stapelen materialen en vertellen waarvoor hun constructie dient. De leraar stimuleert overleg en woordenschat rond slapen, donker, bouwen en wonen.	Leerplandoelen 6.3.GK2.20, 3.6.GK2.4, 3.7.GK2.4, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3 De zon geeft licht: een zonnwoning ontwerpen De kleuters ontwerpen een woning waarin licht binnenkomt. Ze gebruiken bouw materiaal, spiegels, openingen en transparant materiaal om te onderzoeken hoe licht in een huis kan vallen. Ze bespreken wat goed werkt, passen hun ontwerp aan en gebruiken woorden als licht, lamp, schaduw en spiegel.	Leerplandoelen 6.3.GK3.20, 3.6.GK3.6, 3.7.GK3.6, 8.1.GK3.1, 1.4.GK3.11 Onze plaats in de ruimte: een basis op de maan ontwerpen De kleuters ontwerpen in groep een maanbasis waarin astronauten kunnen wonen en werken. Ze maken eerst een eenvoudig stappenplan, bouwen een stabiele constructie en controleren of hun ontwerp stevig is. Tijdens het overleg spelen ze in op elkaars ideeën en gebruiken ze woorden als aarde, maan, ruimte, bouwen en onderzoeken.
Leerplandoelen 3.5.GJK.2, 6.3.GJK.8, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.3, 9.3.3.GJK.5 Dag en nacht: donkerdoos onderzoeken De kleuters onderzoeken een donkerdoos met kleine voorwerpen en een zaklamp. Ze	Leerplandoelen 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.12, 2.3.GK2.9, 1.5.GK2.3, 1.4.GK2.2 De zon geeft licht: ver en dichtbij bij de lichtbron De kleuters plaatsen voorwerpen dichtbij en	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 8.1.GK3.1, 1.5.GK3.2, 1.4.GK3.2 Onze plaats in de ruimte: onderzoek met draaien en licht De kleuters voeren met een werelddbol en lichtbron een

ervaren wat zichtbaar wordt met licht en wat moeilijk te zien is in het donker. Ze benoemen licht, donker en zon en reageren op eenvoudige vragen van de leraar.	verder van een lamp en onderzoeken hoe de schaduw verandert. Ze gebruiken begrippen als licht, lamp, schaduw, dichtbij, verder en dichtste. De leraar laat hen voorspellen, waarnemen en verwoorden wat verandert.	stappenplan uit. Ze draaien de aarde, kijken waar het licht valt en waar het donker blijft en controleren of ze dag en nacht kunnen tonen. Ze gebruiken doelbewust woorden als aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron.
Leerplandoelen 5.1.GJK.2, 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 4.2.GJK.3 Dag en nacht: prentenverhaal van een dag maken De kleuters maken samen een eenvoudig prentenverhaal van ochtend tot nacht. Ze kiezen pictogrammen en prenten, leggen die in volgorde en vertellen wat mensen doen bij dag en nacht. De leraar ondersteunt het gebruik van de begrippen dag, nacht, slapen, wakker, licht en donker.	Leerplandoelen 5.1.GK2.8, 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.12, 1.4.GK2.10, 9.3.3.GK2.5 De zon geeft licht: lichtwandeling in en rond de klas De kleuters maken een lichtwandeling en zoeken waar licht vandaan komt of waar schaduw ontstaat. Ze fotograferen of markeren voorbeelden met pictogrammen en bespreken achteraf wat ze zagen. Ze stellen en beantwoorden vragen over zon, lamp, spiegel, schaduw en licht.	Leerplandoelen 5.1.GK3.6, 3.5.GK3.1, 8.1.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2 Onze plaats in de ruimte: uitlegposter over dag en nacht De kleuters maken in groep een uitlegposter met pictogrammen en een eenvoudig stappenplan. Ze tonen met tekeningen hoe de aarde draait en hoe dag en nacht ontstaan. Daarna leggen ze hun poster uit aan elkaar en controleren ze of de volgorde van het stappenplan klopt.
Leerplandoelen 4.2.GJK.3, 2.3.GJK.3, 2.4.GJK.2, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: dag-nachtljn maken De kleuters maken met prenten en stroken een dag-nachtljn. Ze leggen activiteiten in volgorde, herkennen wat bij dag of nacht hoort en maken een eenvoudig patroon met zon en maan. Ze gebruiken begrippen als dag, nacht, licht, donker, lang, kort, hoger en lager tijdens het bespreken.	Leerplandoelen 3.5.GK2.2, 2.3.GK2.9, 2.4.GK2.6, 6.3.GK2.12, 1.5.GK2.2 De zon geeft licht: schaduwsporen vergelijken De kleuters tekenen schaduwsporen van voorwerpen op verschillende afstanden van een lamp. Ze vergelijken welke schaduw langst, kortst, hoger, lager, dichterbij of verder ligt en zoeken of er een patroon ontstaat. De leraar ondersteunt het correct gebruiken van licht-, schaduw- en meettaal.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 2.4.GK3.9, 2.4.GK3.99, 8.1.GK3.2, 1.5.GK3.2 Onze plaats in de ruimte: patroonbaan van dag en nacht De kleuters ontwerpen een patroonbaan rond een wereldbol met kaartjes voor dag, nacht, zon en maan. Ze stellen eerst een eenvoudig stappenplan op, maken de baan met een afgesproken eenheid en controleren of het patroon klopt. Nadien leggen ze uit hoe de aarde draait en hoe licht en donker ontstaan.

Hoeken: Verrijk relevante hoeken vanuit de gekozen subdoelen. Breng rijke materialen binnen. Taal de hele dag, wiskunde overal.			
Noteer hieronder het nummer van het subdoel of de verschillende nummers van de subdoelen	Noteer in deze kolom de verschillende hoeken die je zal verrijken. 1 hoek kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.		
	JK	K2	K3
Themahoek	Leerplandoelen 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2, 4.2.GJK.3, 4.2.GJK.4, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Materialen Dag-nachtprenten, zon- en maanbeelden, sterrenkaartjes, donker doek, zaklamp, pictogrammen slapen-wakker-spelen, sorteermantjes.	Leerplandoelen 3.5.GK2.1, 3.5.GK2.2, 6.3.GK2.11, 6.3.GK2.12, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3 Materialen Lampen, spiegels, schaduwvoorwerpen, prenten van zon en schaduw, transparant materiaal, woordkaartjes licht-lamp-schaduw-spiegel.	Leerplandoelen 3.5.GK3.1, 4.2.GK3.15, 8.1.GK3.1, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Materialen Wereldbol, lamp als lichtbron, maanmodel, pictogrammen stappenplan, kaartjes aarde-zon-maan-ruimte, observatiekaart.
Boekenhoek	Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Materialen Prentenboeken over dag en nacht, kijkboeken, vertelplaten, pictogrammen, woordkaarten zon-licht-donker-dag-nacht.	Leerplandoelen 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3, 9.3.3.GK2.5 Materialen Informatieve boeken over zon, maan en sterren, praatkaarten, zoekplaten, QR-luisterfragmenten, woordmuur met licht-lamp-schaduw-spiegel.	Leerplandoelen 1.2.GK3.8, 1.4.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3, 9.3.3.GK3.6 Materialen Informatieve boeken over aarde, zon, maan en planeten, uitlegposters, stappenplankaarten, woordkaarten aarde-zon-maan-lichtbron-ruimte.
Bouwhoek	Leerplandoelen 6.3.GJK.15, 3.6.GJK.4, 3.7.GJK.4, 2.4.GJK.2, 2.4.GJK.3	Leerplandoelen 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20, 3.6.GK2.4, 3.7.GK2.4, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6	Leerplandoelen 6.3.GK3.20, 3.6.GK3.6, 3.7.GK3.6, 8.1.GK3.1, 8.1.GK3.2, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9

	Materialen Blokken, kokers, kartonnen dozen, sterren- en maankaarten, patroonkaarten, foto's van eenvoudige raketten, donker doek.	Materialen Constructiemateriaal, spiegels, transparante platen, gele en donkere blokken, voorbeeldfoto's van ruimtevoertuigen, patroonstroken.	Materialen Groot constructiemateriaal, stappenplankaarten, wereldbol, kaartjes aarde-maan-zon, patroonmateriaal, foto's van maanbasis en raketten.

Activiteiten/ Hoeken voor de uitwerking van de themadoelen, de leerlus.			
Noteer hier de themadoelen die je zal meenemen gedurende de uitwerking van het gehele thema.	Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden. 1 activiteit kan verschillende doelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.		
	JK	K2	K3
Hoek 1: Themahoek	Themadoel 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2 Subdoel 4.2.GJK.3, 4.2.GJK.4, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Themahoek: dag en nacht beleven Voorzie een dag-nachttafel met prenten van zon, maan en sterren, een donker doek, zaklampen, slaapspullen, pictogrammen van slapen-wakker-spelen en sorteermantjes. Kleuters sorteren materialen bij dag of nacht, benoemen licht en donker en spelen eenvoudige	Themadoel 3.5.GK2.1, 3.5.GK2.2 Subdoel 6.3.GK2.11, 6.3.GK2.12, 1.2.GK2.12, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3 Themahoek: licht en schaduw onderzoeken Voorzie lampen, spiegels, transparant materiaal, schaduwvoorwerpen, prenten van zon en schaduw en woordkaarten licht-lamp-schaduw-spiegel. Kleuters zoeken wat licht geeft, maken schaduwen, vergelijken wat verandert en gebruiken de	Themadoel 3.5.GK3.1 Subdoel 4.2.GK3.15, 8.1.GK3.1, 1.2.GK3.8, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Themahoek: aarde, zon en maan onderzoeken Voorzie een wereldbol, lamp als lichtbron, maanmodel, pictokaarten, kaartjes aarde-zon-maan-ruimte en een eenvoudig stappenplan. Kleuters tonen met het materiaal hoe de aarde draait, waar licht en donker ontstaan en leggen met ondersteuning uit wat ze in het model zien.

	situaties na rond slapen, wakker zijn en buiten kijken.	begrippen tijdens het onderzoeken en vertellen.	
Hoek 2: Boekenhoek	Themadoel 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2 Subdoel 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Boekenhoek: kijken, benoemen en vertellen Voorzie prentenboeken en kijkboeken over dag en nacht, vertelplaten, pictogrammen en woordkaarten. Kleuters zoeken prenten van zon, licht, donker, slapen en wakker zijn, benoemen wat ze zien en reageren op eenvoudige vragen.	Themadoel 3.5.GK2.1, 3.5.GK2.2 Subdoel 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3 Boekenhoek: licht en schaduw in boeken zoeken Voorzie informatieve boeken, zoekplaten en praatkaarten over zon, licht, lamp, schaduw en spiegel. Kleuters zoeken voorbeelden, vertellen wat ze herkennen en gebruiken de nieuwe begrippen tijdens het gesprek.	Themadoel 3.5.GK3.1 Subdoel 1.2.GK3.8, 1.4.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Boekenhoek: informatie over aarde, zon en maan verwerken Voorzie informatieve boeken, posters, woordkaarten en stappenplankaarten. Kleuters zoeken informatie over aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron en vertellen met ondersteuning wat ze uit prenten en teksten afleiden.
Hoek 3: Bouwhoek	Themadoel 6.3.GJK.15 Subdoel 3.6.GJK.4, 3.7.GJK.4, 2.4.GJK.2, 2.4.GJK.3, 1.4.GJK.9 Bouwhoek: eenvoudige raketten en nachthemel bouwen Voorzie blokken, kokers, dozen, sterrenkaartjes, maankaarten en patroonkaarten. Kleuters bouwen een raket of nachthemel, stapelen materialen, maken een eenvoudig patroon en vertellen wat nog ontbreekt of beter kan.	Themadoel 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20 Subdoel 3.6.GK2.4, 3.7.GK2.4, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 2.4.GK2.26, 1.4.GK2.10 Bouwhoek: ruimtevoertuig met lichtpatroon ontwerpen Voorzie constructiemateriaal, transparant materiaal, spiegels, gele en donkere blokken, patroonstroken en voorbeeldfoto's. Kleuters bouwen een ruimtevoertuig, lossen bouwproblemen op en verwerken een licht-donkerpatroon in hun ontwerp.	Themadoel 6.3.GK3.20 Subdoel 3.6.GK3.6, 3.7.GK3.6, 8.1.GK3.1, 8.1.GK3.2, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9, 2.4.GK3.99 Bouwhoek: maanbasis met stappenplan bouwen Voorzie groot constructiemateriaal, wereldbol, kaartjes aarde-zon-maan, patroonmateriaal en stappenplankaarten. Kleuters ontwerpen een maanbasis, maken een eenvoudig stappenplan, bouwen stevig en

			controleren of het ontwerp werkt.
Activiteit 1: Onderzoeken	Themadoel 3.5.GJK.1, 3.5.GJK.2 Subdoel 4.2.GJK.3, 4.2.GJK.4, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: dag-nachttafel onderzoeken De kleuters sorteren prenten en materialen bij dag of nacht. Ze benoemen de zon, licht, donker, de dag en de nacht en vertellen wat mensen overdag en 's nachts doen.	Themadoel 3.5.GK2.1, 3.5.GK2.2 Subdoel 6.3.GK2.11, 6.3.GK2.12, 1.4.GK2.2, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3 De zon geeft licht: lichtbronnen onderzoeken De kleuters zoeken voorbeelden van lichtbronnen in de klas en buiten. Ze onderzoeken met een lamp, spiegel en voorwerpen wanneer schaduw ontstaat en gebruiken de begrippen licht, lamp, schaduw en spiegel.	Themadoel 3.5.GK3.1 Subdoel 4.2.GK3.15, 8.1.GK3.1, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Onze plaats in de ruimte: werelddbolmodel onderzoeken De kleuters gebruiken een werelddbol, lamp en maanmodel. Ze tonen waar licht en donker ontstaan, voeren een eenvoudig stappenplan uit en benoemen aarde, zon, maan, ruimte en lichtbron.
Activiteit 2: Bouwen en ontwerpen	Themadoel 6.3.GJK.15 Subdoel 3.6.GJK.4, 3.7.GJK.4, 2.4.GJK.2, 2.4.GJK.3, 1.4.GJK.9 Naar de sterren: raket bouwen De kleuters bouwen met dozen, kokers en blokken een raket. Ze stapelen materialen, maken een eenvoudig ster-maanpatroon en vertellen wat ontbreekt of niet goed blijft staan.	Themadoel 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20 Subdoel 3.6.GK2.4, 3.7.GK2.4, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 2.4.GK2.26, 1.4.GK2.10 Astronauten op missie: ruimtevoertuig ontwerpen De kleuters ontwerpen een ruimtevoertuig met constructiemateriaal. Ze gebruiken vormgevingsmiddelen, verwerken een licht-donkerpatroon en bedenken met ondersteuning een oplossing wanneer iets niet stevig is.	Themadoel 6.3.GK3.20 Subdoel 3.6.GK3.6, 3.7.GK3.6, 8.1.GK3.1, 8.1.GK3.2, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9, 2.4.GK3.99 Reizen tussen de planeten: maanbasis bouwen De kleuters ontwerpen een maanbasis met een eenvoudig stappenplan. Ze bouwen stevig, verwerken een patroonbaan en controleren of hun constructie werkt.

Activiteit 3: Verwoorden en reflecteren	Themadoel 5.1.GJK.2 Subdoel 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 1.4.GJK.2, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.2, 1.5.GJK.3 Dag en nacht: prentenverhaal vertellen De kleuters leggen prenten van een dagritme in volgorde en vertellen wat mensen overdag en 's nachts doen. Ze reageren op elkaar en gebruiken woorden als slapen, wakker, licht, donker, dag en nacht.	Themadoel 5.1.GK2.8 Subdoel 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.2, 1.5.GK2.3, 9.3.3.GK2.5 De zon geeft licht: licht vroeger en nu bespreken De kleuters vergelijken prenten en voorwerpen zoals kaars, lamp, zaklamp en spiegel. Ze vertellen hoe mensen licht gebruiken in huis en beantwoorden vragen over wat ze zien en ontdekken.	Themadoel 5.1.GK3.6 Subdoel 1.2.GK3.8, 1.4.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3, 9.3.3.GK3.6 Onze plaats in de ruimte: uitlegposter presenteren De kleuters maken en presenteren een uitlegposter over aarde, zon, maan en ruimte. Ze gebruiken pictogrammen, woordkaarten en eenvoudige zinnen om hun inzichten te verwoorden en in te spelen op vragen van anderen.

Reflectie over subthema

Evalueren, reflecteren, kwaliteitsontwikkeling	Noteer hier mogelijke denkvragen en/of uitwerking van hoe je de reflectie zal aanpakken tijdens dit subthema. Wat neem je mee naar een volgend subthema? Waar zie je nog kansen tot verdiepen, verruimen, verdiepen?
Tussentijds evalueren, reflecteren en feedback geven doe je aan de hand van je brainstorm. Neem je probleemstelling of onderzoeksvraag erbij.	Aanpak tijdens het subthema Gebruik de uitgewerkte activiteiten en hoeken als observatiemomenten. Kijk gericht of kleuters de themadoelen en subdoelen zichtbaar inzetten tijdens onderzoeken, bouwen, vertellen en spelen. Vertrek telkens vanuit de probleemstelling of onderzoeksvraag: wat willen we te weten komen over de ruimte, licht, donker, dag en nacht? Evalueren en reflecteren Bespreek met de kleuters wat ze ontdekt hebben in de themahoek, boekenhoek, bouwhoek en onderzoeksactiviteiten. Laat hen tonen, aanwijzen, benoemen of verwoorden wat ze weten over zon, maan, aarde, licht, donker, schaduw, dag en nacht. Gebruik daarbij foto's van activiteiten, woordkaarten, materialen uit de hoeken en het gemaakte werk. Feedback geven Geef korte, concrete feedback tijdens het handelen: Je gebruikt het woord lichtbron correct. Je toont met de wereldbol waar het licht valt. Je raket blijft nu stevig staan omdat je een bredere basis gebruikte. Je kan al vertellen wat bij dag hoort en wat bij nacht hoort. Je speelt in op wat een andere kleuter vertelt. Wat nemen we mee? Noteer welke begrippen, materialen of vragen opnieuw opgepakt moeten worden. Bijvoorbeeld: sommige kleuters benoemen licht en donker al vlot, maar hebben nog ondersteuning nodig bij schaduw of lichtbron. De bouwhoek lokt veel taal en probleemoplossend denken uit en kan verder verrijkt worden. De onderzoeksvraag leeft verder bij kleuters die willen weten waarom het soms dag en soms nacht is.
Formuleer samen met je leerlingen een antwoord op de probleemstelling of onderzoeksvraag. Neem je brainstorm erbij.	Onderzoeksvraag Hoe kunnen we verklaren wat we zien in de ruimte, bij licht en donker, bij dag en nacht? Samen geformuleerd antwoord met de kleuters We wonen op de aarde. Overdag zien we de zon en is er licht. 's Nachts is het donker en kunnen we soms de maan en sterren zien. De zon geeft licht en warmte. Met een lamp, wereldbol en maanmodel kunnen we tonen dat licht op een deel van de aarde valt. Waar geen licht valt, is het donker. Zo kunnen we onderzoeken waarom het dag en nacht wordt.

	Mogelijke formulering per leeftijd JK: Overdag is het licht en zien we de zon. 's Nachts is het donker. Veel mensen slapen dan. K2: De zon geeft licht. Met een lamp kunnen we zien hoe schaduw ontstaat. We zien soms de maan en sterren aan de hemel. K3: Wij wonen op de aarde. De aarde hoort bij de ruimte. Met een werelddol en een lichtbron kunnen we tonen hoe licht en donker ontstaan. Gebruik het antwoord niet alleen als eindzin, maar ook als terugblik op de gemaakte modellen, foto's, posters, constructies en gesprekken.
Verzamel en beoordeel deze doelen in de brede zin bij de leerlingen. Stem je handelen hierop af. Denk na over de communicatie met en over je leerlingen.	Wat verzamel je? Verzamel observaties tijdens spel in de hoeken, foto's van constructies, patronen en onderzoeksmomenten, uitspraken van kleuters tijdens kringgesprekken, voorbeelden van woordgebruik en gemaakte prenten, posters, modellen of stappenplannen. Waar kijk je naar? Gebruikt de kleuter thematische woordenschat? Kan de kleuter iets tonen of uitleggen met materiaal? Kan de kleuter licht en donker onderscheiden? Kan de kleuter dag en nacht herkennen? Kan de kleuter bouwen, vergelijken, ordenen of patronen verderzetten? Kan de kleuter reageren op vragen of inspelen op wat anderen zeggen? Hoe stem je je handelen af? Herhaal begrippen die nog onzeker zijn, voeg gerichte materialen toe in de hoeken, stel verdiepende denkvragen, voorzie extra ondersteuning met prenten, pictogrammen of modellen en geef sterkere kleuters kansen om iets uit te leggen, te vergelijken of een stappenplan te maken.
Bekijk de gevisualiseerde doelen, zijn deze behaald?	Controle met het team of de leraar Welke themadoelen kwamen zichtbaar aan bod? Welke subdoelen kwamen voldoende terug in activiteiten en hoeken? Waar zagen we taal de hele dag? Waar zagen we wiskunde overal? Welke doelen vragen nog extra aanbod? Welke hoek of activiteit werkte het sterkst? Welke materialen nemen we mee naar het volgende subthema? Besluit voor vervolg De doelen rond licht, donker, dag, nacht, aarde, zon, maan, bouwen, patronen, woordenschat en mondeling taalgebruik worden verder opgevolgd. Wat nog onvoldoende zichtbaar is, wordt opnieuw ingebracht via gerichte hoeken, herhaalde woordenschat, extra observatievragen en korte reflectiemomenten met de kleuters.

Subthema 2: Onder constructie!

- Formuleer gerichte denkvragen om de onderzoekende houding van leerlingen te stimuleren	JK	K2	K3
	Waar is de maan? Waar denk je dat de maan overdag naartoe gaat? Waarom kunnen we de maan soms wel zien en soms niet? Wat zou er gebeuren als er geen maan was? Waarom zien we sommige sterren wel en andere niet? Denk je dat de maan altijd op dezelfde plaats staat? Waarom?	Op ontdekking in de nachthemel. Waar is de maan? Wanneer zien we sterren? Wat is een schaduw? Waarom verandert een schaduw? Kunnen we met een wereldbol tonen waarom het dag en nacht wordt?	Waarom wordt het dag en nacht? (dag, nacht, hemellichamen) Waarom zien we de zon op sommige momenten wel en op andere momenten niet? Wat zou er gebeuren met mensen, dieren en planten als het altijd nacht bleef? Hoe komt het dat sommige landen dag hebben terwijl andere landen nacht hebben? Waarom zien we overdag meestal geen sterren? Denk je dat de maan ook overdag zichtbaar kan zijn? Waarom wel of niet?
- selecteer minstens 10 subdoelen - hou rekening met de beginsituatie van je leerlingen - Bewaak hierbij de leerlijn die je in het leerplan zal zien.	JK	K2	K3
	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren Constructies 3.6.GJK.4 De leerlingen kunnen materialen stapelen tot een eenvoudige constructie. 3.6.GJK.5 De leerlingen kunnen ervaren dat sommige stapelingen blijven staan en andere omvallen.	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren Constructies 3.6.GK2.3 De leerlingen weten dat een constructie uit verschillende onderdelen bestaat die met elkaar verbonden zijn.	Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren Constructies 3.6.GK3.5 De leerlingen weten dat verbindingen vast of los kunnen zijn.
	Wetenschap en techniek	Wetenschap en techniek	Wetenschap en techniek

	Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GJK.4 De leerlingen kunnen ontdekken dat er soms iets ontbreekt of niet goed werkt in hun spel of hun omgeving.	Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GK2.3 De leerlingen kunnen beschrijven wat ze willen maken.	Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GK3.5 De leerlingen kunnen beschrijven waarvoor hun ontwerp dient.
	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GJK.2 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen herkennen: hedendaagse in eigen leefomgeving.	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GK2.3 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen herkennen: hedendaagse tijd in de omgeving.	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GK3.3 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen benoemen.
	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GJK.15 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GK2.19 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. 6.3.GK2.20 De leerlingen verkennen verschillende vormgevingsmiddelen.	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GK3.20 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.
			Muzische vorming Media Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.6.GK3.9 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: projectie. 6.6.GK3.12 De leerlingen verkennen verschillende vormgevingsmiddelen.
		Aardrijkskunde Aardrijkskundige kennis Aarde en atmosfeer	Aardrijkskunde Aardrijkskundige kennis Aarde en atmosfeer

		4.2.GK2.1 De leerlingen kunnen elementen met betrekking tot de aarde en haar atmosfeer observeren.	4.2.GK3.1 De leerlingen kennen de volgende begrippen met betrekking tot kenmerken van de aarde en haar atmosfeer: het land, het water, de lucht, de rots, de grot, het zand.
		Aardrijkskunde Aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek en denken 4.3.GK2.1 De leerlingen kunnen een werldebol herkennen als een verkleinde weergave van de aarde. 4.3.GK2.2 De leerlingen kunnen voorgestelde elementen op een werldebol identificeren.	Aardrijkskunde Aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek en denken 4.3.GK3.2 De leerlingen kunnen voorgestelde elementen op een werldebol lokaliseren.
	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GJK.5 De leerlingen weten dat concrete afbeeldingen, pictogrammen en symbolen verwijzen naar iemand, naar een voorwerp of naar een handeling. 1.2.GJK.6 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK2.12 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK3.8 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.
	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GJK.12 De leerlingen kunnen waarnemen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GK2.18 De leerlingen kunnen met ondersteuning tonen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GK3.14 De leerlingen kunnen tonen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.

	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik 1.4.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik 1.4.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik 1.4.GK3.2 De leerlingen kunnen gepast reageren op vragen en instructies.
	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GJK.9 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, naast elkaar spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: non-verbaal en verbaal reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK2.10 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK3.11 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: inspelen op wat anderen zeggen.
	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3.GJK.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties reageren op eenvoudige vragen en boodschappen.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3 GK2.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties vragen stellen en beantwoorden.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3. GK3.6 De kleuters kunnen volgens de klas- en schoolafspraken vragen stellen en beantwoorden.
	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden school- en instructietaal inzetten binnen de context van activiteiten en van hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK3.2 De leerlingen kunnen aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring.

	1.5.GJK.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	1.5.GK2.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	1.5.GK3.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.
	Wiskunde Met en metend rekenen Lengte-oppervlakte- inhoud/volume • begrippen 2.3.GJK.3 De leerlingen kennen de begrippen: (even) lang, kort, langer, korter [F]. 2.3.GJK.4 De leerlingen kennen de begrippen: 'even) hoog, laag, hoger, lager [F].	Wiskunde Met en metend rekenen Lengte-oppervlakte- inhoud/volume • begrippen 2.3.GK2.4 De leerlingen kennen de begrippen: langste, kortste [F]. 2.3.GK2.5 De leerlingen kennen de begrippen: diep, dieper, diepste, hoogste, laagste [F]. 2.3.GK2.9 De leerlingen kennen de begrippen: ver, dichtbij, verder, dichter, verste, dichtste [F].	

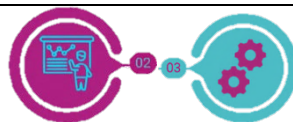

Voor rooms-katholieke godsdienst selecteer je 1 subdoel per subthema. Het doel kan per klasgroep verschillen.
Werk de drie impulsen uit (ervaringen, geloofstaal en rituelen).
Werk 3 activiteiten uit per week.

	JK	K2	K3
Subthema 2	<u>Waar is de maan?</u> - maan, sterren, nachtelijke hemel - de maan staat hoog in de lucht - soms zien we sterren	<u>Op ontdekking in de nachthemel.</u> - maan, sterren, nacht - de maan verandert van vorm - we zien sterren aan de hemel	<u>Waarom wordt het dag en nacht?</u> - dag, nacht, hemellichamen - overdag zien we de zon - 's nachts zien we vaak de maan
Doel rooms-katholieke godsdienst	Verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ...	Verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ...	Verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ...
Ervaringen en belevingen Hoe kan je RKG laten aansluiten bij de 'gewone' activiteiten in de klas?	11.6.GJK.1 Ervaren en beleven van de verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ... Prentenboek: welterusten kleine beer (focus op prent verwondering voor de maan) Spel: dag: de zon komt, avond-nacht: de maan komt. Actie-actiespel. Speel het spel: prenten tonen of de woorden zeggen, de kinderen reageren door wakker te worden of door stil te liggen.	11.6.GK2.1 Ervaren en beleven van de verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ... Zorg voor een donkere ruimte. Hang aan het plafond (de hemel) en lichtgevende sterren. Hang enkele sterrenbeelden (grote beer, kleine beer) Geef hen een zaklamp en laat hen ontdekken.	11.6.GK3.1 Ervaren en beleven van de verbondenheid met natuur en cultuur: schoonheid, verwondering, bewondering, dankbaarheid, mysterie, ... Sherborne activiteit: we draaien mee. Eén kind houdt een zaklamp vast (de zon), een ander kind houdt de werelddol vast (de aarde). Markeer waar wij wonen. Laat de aarde draaien. Wanneer ons stukje van de aarde naar de zon blijft kijken = dag. Wanneer ons stukje aarde weg draait van de zon = nacht.

			De kinderen bewegen rustig mee: dag dan mogen ze bewegen, nacht dan gaan ze rustig liggen.
Geloofsverhalen, geloofsbeelden, Godsbeelden, Jezusbeelden Waar leg je hier de nadruk op? Kies een beeld of een (fragment van een) Bijbelverhaal. Verbind dit zowel met je ervaringen en belevingen als met je ritueel.	11.6.GJK.2 In geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden ontdekken hoe mensen verbonden zijn met natuur en cultuur: schepping en de scheppende kracht van de mens Jezusbeeld: Jezus maakt je rustig, Jezus geniet van het mooie om zich heen. Prent scheppingsverhaal: dag en nacht: 4 ^e scheppingsdag.	11.6.GK2.2 In geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden ontdekken hoe mensen verbonden zijn met natuur en cultuur: schepping en de scheppende kracht van de mens Prent scheppingsverhaal: dag en nacht: 4 ^e scheppingsdag.	11.6.GK3.2 In geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden ontdekken hoe mensen verbonden zijn met natuur en cultuur: schepping en de scheppende kracht van de mens Prent scheppingsverhaal: dag en nacht: 4 ^e scheppingsdag.
Klasritueel, feesten, vieringsmomenten Welk ritueel kan je kiezen? Welk gebed kan je koppelen? Hou rekening met je ervaringen en belevingen en met het gekozen beeld of Bijbelverhaal.	11.6.GJK.3 In klasrituelen, feesten, vieringsmomenten verbondenheid met natuur en cultuur beleven en uitdrukken Gebed: God, Kijk eens hoe mooi! Dat is echt bijzonder! Ritueel: laat de kinderen neerliggen in een donkere ruimte. Projecteer de maan en de sterren. Laat een rustig muziekje spelen. (Denk ook aan de veiligheid, basisvertrouwen zie subthema 1,	11.6.GK2.3 In klasrituelen, feesten, vieringsmomenten verbondenheid met natuur en cultuur beleven en uitdrukken Gebed: Waw! Kijk eens... Luist'er eens... God, Dank Je wel, We genieten van de mooie dingen om ons heen. Ritueel: laat de kinderen neerliggen in een donkere ruimte.	11.6.GK3.3 In klasrituelen, feesten, vieringsmomenten verbondenheid met natuur en cultuur beleven en uitdrukken Gebed: God, Dank U voor het mooie van de dag, (armen openen alsof de zon opkomt) Voor de zon die ons licht geeft, (met beide handen een grote cirkel maken boven het hoofd) Om te spelen, te leren en samen plezier te maken

	wees nabij en schenk hen hier ook veiligheid.)	Laat hen schijnen naar de sterren met een zaklamp.	(doen alsof je speelt, daarna een boek openslaan, naar elkaar wijzen, glimlachen) Dank U voor het mooie van de nacht, (handen boven het hoofd leggen als een dakje van de nacht) voor de maan en de sterren, (een halve maan vormen met één hand, daarna met de vingers fonkelende sterren maken) voor de rust en de stilte die de nacht meebrengt. (vinger voor de mond) Ritueel: Voor je het gebed gaat bidden kan je indien mogelijk een sterrenhemel, nachtlampprojector gebruiken om te projecteren. Laat de kinderen eerst tot rust komen.

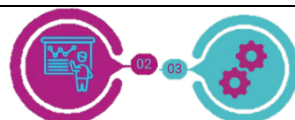

Denk na over de uitwerking van de waartoe. Welk aanbod voorzien we voor de uitwerking van de waartoe

Aspecten van waartoe	JK	K2	K3
De wereld leren kennen	Waar is de maan? Kijktafel rond de nachthemel: prenten van maan en sterren bekijken, benoemen en verbinden met wat kleuters buiten zien.	Op ontdekking in de nachthemel Maanfasen bekijken: verschillende afbeeldingen van de maan vergelijken en beschrijven wat hetzelfde of anders is.	Waarom wordt het dag en nacht? Eenvoudig dag-nachtmodel gebruiken: met een lamp en bol tonen wanneer een kant licht of donker is.
Verbindend dialogeren	Waar is de maan? Kijkgesprek: wanneer heb jij de maan of sterren gezien? Kleuters luisteren naar elkaar en vullen aan met eigen ervaringen.	Op ontdekking in de nachthemel Gesprek met prenten: waarom zien we soms de maan? Kleuters beschrijven wat ze 's avonds of 's nachts aan de hemel zien.	Waarom wordt het dag en nacht? Onderzoeksgesprek: hoe komt het dat het dag en nacht wordt? Kleuters verwoorden ideeën en toetsen die aan een eenvoudig model.
Verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld	Waar is de maan? Zorgzaam kijken naar de nachthemel: samen bespreken dat we buiten veilig kijken en geen licht in elkaars ogen schijnen.	Op ontdekking in de nachthemel Nachthemelhoek verzorgen: prenten en materialen netjes gebruiken, delen en samen opruimen na het onderzoeken.	Waarom wordt het dag en nacht? Veilig experimenteren met licht: afspraken maken over lampen, afstand houden en zorgvuldig omgaan met onderzoeksmateriaal.
Reflecteren	Waar is de maan? Terugblik aan de kijktafel: wat zagen we op de prenten van maan en sterren? Wat heb jij al eens buiten gezien?	Op ontdekking in de nachthemel Terugblik met maanbeelden: hoe kan de maan eruitzien? Wat viel ons op aan de nachthemel?	Waarom wordt het dag en nacht? Terugblik op het dag-nachtmodel: wanneer is het licht? Wanneer is het donker? Wat helpt om dat uit te leggen?

Woordenschat: welke woordenschat zal aan bod komen gedurende dit thema en het subthema? Denk hierbij aan de woordenschat vanuit de leerplandoelen, prentenboek(en) en/of informatieve boeken, de context van het thema Hoe zorg je ervoor dat deze woordenschat in de verschillende activiteiten en hoeken kan beleefd en doorleefd worden?			
	JK	K2	K3
Vanuit de leerplandoelen	de zon, licht, donker, de dag, de nacht, (even) lang, kort, langer, korter, (even) hoog, laag, hoger, lager	het licht, de lamp, de schaduw, de spiegel, de aarde, de maan, de zon, de sterren, langste, kortste, diep, dieper, diepste, hoogste, laagste, ver, dichtbij, verder, dichter, verste, dichtste	de lichtbron, het land, het water, de lucht, de rots, de grot, het zand
Vanuit prentenboek(en), informatieve boeken en/of Bijbelverhalen			
Vanuit de context van het thema			

Overzicht prentenboeken doorheen het subthema			
	JK	K2	K3
Prentenboeken			
Informatieve boeken			

Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden.

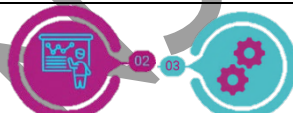
1 activiteit kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.

JK	K2	K3
Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.2, 1.5.GJK.3 Waar is de maan?: kijk- en bouwtafel nachthemel De kleuters verkennen prenten, pictogrammen en materialen van maan, sterren en nachtelijke hemel. Ze bouwen met blokken een eenvoudige hoge toren of kijkplek, testen wat blijft staan of omvalt en vertellen wat ze zien: de maan staat hoog in de lucht en soms zien we sterren.	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.2.GK2.1, 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9 Op ontdekking in de nachthemel: maan, sterren en schaduw onderzoeken De kleuters onderzoeken met een lamp, wereldbol, prenten en schaduwvoorwerpen wat ze in de nachthemel zien. Ze beschrijven wat ze willen maken, herkennen de wereldbol als weergave van de aarde, zoeken maan en sterren op beeldmateriaal en vergelijken schaduwen op afstand: dichtbij, verder, langste of kortste.	Leerplandoelen 3.7.GK3.5, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.5.GK3.2, 1.5.GK3.3 Waarom wordt het dag en nacht?: dag-nachtprojectie met wereldbol De kleuters werken met een wereldbol, lamp en projectiemateriaal. Ze lokaliseren elementen op de wereldbol, tonen met licht en schaduw hoe dag en nacht kunnen ontstaan en bespreken waarvoor hun opstelling dient. Nadien benoemen ze bronnen, reageren op vragen en gebruiken begrippen zoals aarde, lucht, land, water en lichtbron.
Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4 Waar is de maan?: maan en sterren hoog of laag plaatsen Na het verkennen van de kijk- en bouwtafel	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.3.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9 Op ontdekking in de nachthemel: maanbaan en schaduwpad maken De kleuters bouwen een eenvoudige maanbaan	Leerplandoelen 3.7.GK3.5, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.5.GK3.2, 6.6.GK3.12 Waarom wordt het dag en nacht?: model verbeteren en uitleggen De kleuters bouwen verder op het dag-

plaatsen de kleuters maan- en sterrenkaarten hoog of laag op een nachthemelbord. Ze bouwen met blokken een kijkplek die blijft staan en vergelijken wat hoog, laag, hoger of lager staat. Ze vertellen wat ze zien en reageren op elkaar.	met kaartjes van maan, sterren en aarde. Ze gebruiken een lamp om te onderzoeken waar schaduw ontstaat en verplaatsen voorwerpen dichtbij, verder of het verst van de lichtbron. Ze beschrijven wat ze willen maken en benoemen wat verandert.	nachtmodel met wereldbol en lichtbron. Ze voegen kaartjes toe voor land, water en lucht, lokaliseren elementen op de wereldbol en gebruiken projectie om licht en donker te tonen. Daarna leggen ze uit waarvoor hun model dient en welke verbindingen of onderdelen nodig zijn.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 3.6.GJK.4, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4 Waar is de maan?: nachthemel met bronnen bekijken De kleuters bekijken prenten, foto's en pictogrammen van de maan, sterren en nachtelijke hemel. Ze sorteren wat ze herkennen, bouwen een eenvoudige kijkplek en vergelijken hoog, laag, hoger en lager. Ze vertellen wat ze zien en reageren op eenvoudige vragen.	Leerplandoelen 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9, 3.7.GK2.3, 4.2.GK2.1 Op ontdekking in de nachthemel: maanvormen onderzoeken De kleuters vergelijken prenten van verschillende maanvormen en bouwen met materiaal een maanbaan. Ze gebruiken een lamp om licht, spiegeling en schaduw te onderzoeken en beschrijven wat ze willen maken. Ze benoemen maan, sterren, aarde, schaduw en afstandswoorden zoals dichtbij, verder en verste.	Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.5.GK3.3, 3.7.GK3.5, 6.6.GK3.9 Waarom wordt het dag en nacht?: bronnen en modellen vergelijken De kleuters vergelijken foto's, een wereldbol, een lamp en een eenvoudig model van aarde en maan. Ze lokaliseren elementen op de wereldbol, gebruiken projectie om licht en donker zichtbaar te maken en benoemen land, water, lucht, rots, grot, zand en lichtbron.
Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 3.7.GJK.4, 1.4.GJK.9, 2.3.GJK.4 Waar is de maan?: slaapplek onder de sterren bouwen De kleuters bouwen met blokken, doeken en dozen een eenvoudige slaapplek onder een sterrenhemel. Ze testen welke stapelingen blijven staan of omvallen, plaatsen maan en sterren hoog of laag en vertellen wat nog ontbreekt om de slaapplek af te maken.	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 6.3.GK2.20, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9 Op ontdekking in de nachthemel: schaduwtheater van maan en sterren De kleuters maken met een lamp, scherm en figuren een eenvoudig schaduwtheater. Ze onderzoeken hoe schaduwen groter, kleiner, dichterbij of verder worden en gebruiken maan- en sterrenfiguren in hun verhaal. Nadien beschrijven ze wat ze maakten en luisteren ze naar elkaars ideeën.	Leerplandoelen 3.7.GK3.5, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.4.GK3.11, 6.6.GK3.12 Waarom wordt het dag en nacht?: uitlegmodel afwerken De kleuters werken hun dag-nachtmodel af met wereldbol, lichtbron, maan en kaartjes voor land, water en lucht. Ze tonen met projectie welk deel licht krijgt en welk deel donker blijft. Daarna leggen ze uit waarvoor het model dient en beantwoorden ze vragen van elkaar.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4, 5.2.GJK.2	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9, 6.3.GK2.20	Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 3.7.GK3.5, 6.6.GK3.12, 1.5.GK3.2

Waar is de maan?: maanwandeling in de klas De kleuters volgen een maanpad met prenten, pictogrammen en sterrenkaartjes. Ze zoeken waar de maan hoog of laag staat, plaatsen sterren op de juiste plek en vergelijken wat hoger, lager, lang of kort is. Onderweg vertellen ze wat ze zien en reageren ze op vragen van de leraar.	Op ontdekking in de nachthemel: schaduwroute ontwerpen De kleuters ontwerpen met lampen, kaartjes en voorwerpen een schaduwroute van aarde naar maan. Ze beschrijven wat ze willen maken, plaatsen voorwerpen dichtbij, verder of het verst van de lamp en vergelijken welke schaduw het langst of kortst is. Ze benoemen maan, sterren, aarde, schaduw en lichtbron.	Waarom wordt het dag en nacht?: interactieve projectie bouwen De kleuters bouwen een interactieve opstelling met werelddbol, lichtbron, maanmodel en projectievlak. Ze lokaliseren land, water en lucht op de werelddbol, tonen met projectie waar licht en donker ontstaat en bespreken welke verbindingen vast of los zijn. Ze leggen uit waarvoor hun model dient.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.3, 2.3.GJK.4 Waar is de maan?: vertellen met maan- en sterrenkaarten De kleuters kiezen kaarten van maan, sterren en nachthemel en leggen die in een eenvoudige volgorde. Ze vertellen wat ze zien, wat hoog of laag staat en wat er eerst of daarna gebeurt. De leraar stimuleert korte reacties op elkaar en herneemt de begrippen maan, sterren, nachtelijke hemel, hoog, laag, lang en kort.	Leerplandoelen 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 3.7.GK2.3, 2.3.GK2.9, 6.3.GK2.20 Op ontdekking in de nachthemel: ontdekking delen met praatkaart De kleuters kiezen een foto of praatkaart van hun onderzoek met maan, sterren, werelddbol of schaduw. Ze vertellen wat ze ontdekten, welke materialen ze gebruikten en wat veranderde wanneer iets dichterbij of verder van de lamp stond. Ze luisteren naar elkaar en beantwoorden eenvoudige vragen.	Leerplandoelen 1.4.GK3.11, 3.7.GK3.5, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 6.6.GK3.12 Waarom wordt het dag en nacht?: model presenteren en bijsturen De kleuters presenteren hun dag-nachtmodel aan elkaar. Ze tonen met werelddbol, lichtbron en projectie waar dag en nacht ontstaan, benoemen land, water, lucht en lichtbron en beantwoorden vragen. Daarna passen ze hun model aan als iets ontbreekt, niet duidelijk is of beter verbonden moet worden.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4, 5.2.GJK.2 Waar is de maan?: eigen nachthemel maken De kleuters maken met donker papier, maan- en sterrenkaartjes een eigen nachthemel. Ze plaatsen de maan hoog of laag, vergelijken lange en korte sterrenbanen en vertellen wat zij aan de hemel zien. De leraar ondersteunt met pictogrammen en vragen.	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9, 6.3.GK2.20 Op ontdekking in de nachthemel: maanvormen ordenen De kleuters ordenen prenten van maanvormen en koppelen ze aan een eenvoudige maanbaan. Ze gebruiken een lamp en voorwerpen om te onderzoeken hoe licht en schaduw veranderen. Ze beschrijven wat ze maken en gebruiken	Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 3.7.GK3.5, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2 Waarom wordt het dag en nacht?: verklarend schema maken De kleuters maken met pictogrammen, werelddbol, lamp en kaartjes een eenvoudig schema van dag en nacht. Ze lokaliseren land, water en lucht, tonen waar het licht valt en leggen uit waarvoor

	begrippen als maan, sterren, schaduw, dichtbij en verder.	hun schema dient. Ze beantwoorden vragen en sturen hun uitleg bij.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4, 9.3.3.GJK.5 Waar is de maan?: maanzoektocht met pictogrammen De kleuters volgen pictogrammen door de klas en zoeken maan- en sterrenkaartjes. Ze leggen de kaartjes hoog, laag, hoger of lager op een nachthemelbord en vertellen wat ze gevonden hebben. Ze reageren op eenvoudige vragen en herhalen de kernbegrippen.	Leerplandoelen 6.3.GK2.20, 2.3.GK2.9, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 3.7.GK2.3 Op ontdekking in de nachthemel: schaduwonderzoek herhalen en vergelijken De kleuters herhalen hun schaduwonderzoek met andere materialen. Ze vergelijken welke schaduw langer, korter, dichterbij of verder ligt en vertellen wat verandert wanneer de lamp of het voorwerp verplaatst wordt. Ze luisteren naar elkaar en beantwoorden onderzoeksvragen.	Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.5.GK3.2, 1.4.GK3.11, 3.7.GK3.5 Waarom wordt het dag en nacht?: onderzoeksvraag beantwoorden De kleuters gebruiken hun model, schema en projectie om samen een antwoord te formuleren op de vraag waarom het dag en nacht wordt. Ze benoemen aarde, lichtbron, land, water en lucht en tonen met de wereldbol waar licht en donker ontstaan.

Noteer in deze kolom de verschillende hoeken die je zal verrijken. 1 hoek kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.		
JK Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 1.5.GJK.3, 2.3.GJK.4, 1.2.GJK.5 Themahoek verrijken: kijk- en bouwtafel nachthemel Voeg maan- en sterrenkaarten, donker doek, zaklampen, blokken, kokers, lage en hoge	K2 Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.2.GK2.1, 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9 Themahoek verrijken: maanbaan en schaduwtafel Voeg wereldbol, maan- en sterrenkaarten, lampen, spiegels, transparante materialen, schaduwvoorwerpen, afstandskaarten en woordkaarten toe. Kleuters bouwen een	K3 Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 3.7.GK3.5, 1.5.GK3.2, 6.6.GK3.12 Themahoek verrijken: dag-nachtmodel met projectie Voeg wereldbol, sterke lamp als lichtbron, maanmodel, projectievlak, kaartjes land-water-

staanders, pictogrammen en sorteermantjes toe. Kleuters bouwen een kijkplek, plaatsen maan en sterren hoog of laag, ervaren welke stapelingen blijven staan en vertellen wat ze zien aan de nachtelijke hemel.	maanbaan, maken schaduwen, identificeren elementen op de werelddbol en gebruiken begrippen als maan, sterren, aarde, schaduw, dichtbij en verder.	lucht, verbindingsmateriaal en stappenplankaarten toe. Kleuters lokaliseren elementen op de werelddbol, tonen licht en donker met projectie en leggen uit waarvoor hun model dient.
Leerplandoelen 5.2.GJK.2, 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 9.3.3.GJK.5 Boeken- en praattafel verrijken: maan en sterren herkennen Voeg prentenboeken, kijkplaten, foto's van de maan en sterren, pictogrammen, woordkaarten en vertelstenen toe. Kleuters herkennen bronnen uit hun leefomgeving, koppelen beelden aan woorden en reageren op vragen over wat ze aan de nachthemel zien.	Leerplandoelen 5.2.GK2.3, 4.2.GK2.1, 4.3.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3 Boeken- en praattafel verrijken: nachthemel onderzoeken met bronnen Voeg informatieve boeken, zoekplaten, foto's van maanfasen, werelddbolfoto's, praatkaarten en woordkaarten toe. Kleuters vergelijken bronnen, herkennen de werelddbol als weergave van de aarde en vertellen wat ze ontdekken over maan, sterren en nachthemel.	Leerplandoelen 5.2.GK3.3, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2 Boeken- en praattafel verrijken: dag en nacht verklaren met bronnen Voeg informatieve boeken, schema's, foto's van aarde, maan en zon, stappenplankaarten, woordkaarten en een kleine werelddbol toe. Kleuters benoemen bronnen, lokaliseren land, water en lucht en leggen met steun van beeldmateriaal uit waarom het dag en nacht wordt.
Leerplandoelen 1.2.GJK.5, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.3, 5.2.GJK.2, 9.3.3.GJK.5 Praatmuur verrijken: maan en sterren benoemen Voorzie foto's, pictogrammen, woordkaarten, vertelstenen en eenvoudige kijkvragen. Kleuters koppelen beelden aan woorden zoals maan, sterren, nachtelijke hemel, hoog, laag, licht en donker en vertellen wat ze herkennen of buiten gezien hebben.	Leerplandoelen 5.2.GK2.3, 1.4.GK2.10, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9, 1.2.GK2.18 Praatmuur verrijken: ontdekkingen over nachthemel en schaduw delen Voorzie praatkaarten, foto's van onderzoeken, woordkaarten, afstandskaarten en eenvoudige zinskaders. Kleuters vertellen wat ze ontdekten over maan, sterren, schaduw, dichtbij, verder, langste en kortste en reageren op elkaars vaststellingen.	Leerplandoelen 5.2.GK3.3, 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2 Praatmuur verrijken: dag en nacht verklaren Voorzie schema's, foto's van werelddbol en lichtbron, woordkaarten, stappenplankaarten en zinskaders. Kleuters gebruiken begrippen zoals aarde, lichtbron, land, water, lucht, dag en nacht om hun model of onderzoek te verklaren en vragen van anderen te beantwoorden.
Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 1.5.GJK.3, 1.2.GJK.6, 2.3.GJK.4	Leerplandoelen 3.7.GK2.3, 4.3.GK2.2, 1.5.GK2.3, 2.3.GK2.9, 6.3.GK2.20	Leerplandoelen 4.2.GK3.1, 4.3.GK3.2, 3.7.GK3.5, 1.5.GK3.2, 6.6.GK3.12

Onderzoekshoek verrijken: maan, licht en donker ontdekken Voorzie zaklampen, donker doek, maan- en sterrenkaartjes, doorschijnend materiaal, hoge en lage standaards en sorteermantjes. Kleuters onderzoeken wat ze zien in licht en donker, plaatsen maan en sterren hoog of laag en vertellen wat verandert wanneer ze met licht kijken.	Onderzoekshoek verrijken: schaduw en maanbaan onderzoeken Voorzie lampen, spiegels, wereldbol, maan- en sterrenfiguren, doorschijnende materialen, schaduwvoorwerpen en afstandskaarten. Kleuters onderzoeken hoe schaduw verandert, plaatsen voorwerpen dichtbij of verder van de lichtbron en koppelen hun ontdekking aan maan, sterren en aarde.	Onderzoekshoek verrijken: dag-nachtprojectie onderzoeken Voorzie wereldbol, sterke lamp als lichtbron, maanmodel, projectievlak, kaartjes land-water-lucht, stappenplankaarten en verbindingsmateriaal. Kleuters tonen met projectie waar licht en donker ontstaan, lokaliseren elementen op de wereldbol en leggen uit waarvoor hun model dient.
Leerplandoelen 2.3.GJK.3, 2.3.GJK.4 Materialen denkhoeke Maan- en sterrenkaarten, stroken in verschillende lengtes, hoge en lage standaards, blokken en sorteermantjes. Kleuters vergelijken wat lang, kort, hoger of lager is en plaatsen maan en sterren op een denkbord.	Leerplandoelen 2.3.GK2.4, 2.3.GK2.5, 2.3.GK2.9 Materialen denkhoeke Schaduwstroken, afstandskaarten, maanbeelden, lamp, voorwerpen en meetlinten zonder cijfers. Kleuters vergelijken schaduwen op langste, kortste, dichtbij, verder, verste en dichtste en leggen hun redenering uit.	Leerplandoelen 2.3.GK3.3, 2.3.GK3.4 Materialen denkhoeke Wereldbol, lichtbron, kaartjes voor dag en nacht, stroken voor licht en donker en plaatskaarten hoog-laag. Kleuters vergelijken lengtes en posities in het model en gebruiken meettaal om te benoemen wat verandert.
Leerplandoelen 3.6.GJK.4, 3.6.GJK.5, 3.7.GJK.4 Materialen Onderzoekshoek licht en constructie Blokken, kokers, dozen, maan- en sterrenkaarten, zaklampen en donker doek. Kleuters bouwen een eenvoudige kijkplek of maantoren, testen wat blijft staan of omvalt en ontdekken wat ontbreekt of niet goed werkt.	Leerplandoelen 3.6.GK2.3, 3.7.GK2.3, 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20 Materialen Onderzoekshoek licht en constructie Constructiemateriaal, verbindingsmateriaal, lampen, spiegels, transparante materialen en voorbeeldkaarten. Kleuters beschrijven wat ze willen maken, bouwen een maanbaan of schaduwopstelling en onderzoeken welke onderdelen nodig zijn.	Leerplandoelen 3.6.GK3.5, 3.7.GK3.5, 6.3.GK3.20, 6.6.GK3.9, 6.6.GK3.12 Materialen Onderzoekshoek licht en constructie Wereldbol, lichtbron, projectievlak, maanmodel, verbindingsmateriaal en stappenplankaarten. Kleuters bouwen een projectieopstelling, onderzoeken vaste en losse verbindingen en leggen uit waarvoor hun ontwerp dient.

Activiteiten/ Hoeken voor de uitwerking van de themadoelen, de leerlus.			
Noteer hier de themadoelen die je zal meenemen gedurende de uitwerking van het gehele thema.	Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden. 1 activiteit kan verschillende doelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.		
	JK	K2	K3
	JK Themadoel Code: 3.6 Doel: Technische systemen hanteren: constructies onderzoeken, bouwen en bijsturen. Subdoel Code: 3.6.GJK.5 Doel: De leerlingen kunnen ervaren dat sommige stapelingen blijven staan en andere omvallen. Hoek Themahoek: kijk- en bouwtafel nachthemel. Activiteit De kleuters bouwen een eenvoudige maantoren of kijkplek, testen wat blijft staan of omvalt en verwoorden wat ze zien.	K2 Themadoel Code: 3.6 Doel: Technische systemen hanteren: constructies onderzoeken, bouwen en bijsturen. Subdoel Code: 3.6.GK2.3 Doel: De leerlingen weten dat een constructie uit verschillende onderdelen bestaat die met elkaar verbonden zijn. Hoek Themahoek: maanbaan en schaduwtafel. Activiteit Op ontdekking in de nachthemel: kleuters bouwen een maanbaan met verschillende onderdelen en onderzoeken welke verbindingen nodig zijn.	K3 Themadoel Code: 3.6 Doel: Technische systemen hanteren: constructies onderzoeken, bouwen en bijsturen. Subdoel Code: 3.6.GK3.5 Doel: De leerlingen weten dat verbindingen vast of los kunnen zijn. Hoek Themahoek: dag-nachtmodel met projectie. Activiteit Waarom wordt het dag en nacht?: kleuters bouwen een dag-nachtmodel met wereldbol, lichtbron en verbindingsmateriaal en bespreken welke verbindingen vast of los zijn.

	JK Themadoel Code: 3.7 Doel: Ontwerpend leren: vanuit een probleem of nood iets ontwerpen, testen en bijsturen. Subdoel Code: 3.7.GJK.4 Doel: De leerlingen kunnen ontdekken dat er soms iets ontbreekt of niet goed werkt in hun spel of hun omgeving. Hoek Onderzoekshoek licht en constructie. Activiteit De kleuters bouwen een kijkplek voor maan en sterren, testen met licht en donker en benoemen wat ontbreekt of niet goed werkt.	K2 Themadoel Code: 3.7 Doel: Ontwerpend leren: vanuit een probleem of nood iets ontwerpen, testen en bijsturen. Subdoel Code: 3.7.GK2.3 Doel: De leerlingen kunnen beschrijven wat ze willen maken. Hoek Onderzoekshoek: schaduw en maanbaan onderzoeken. Activiteit Op ontdekking in de nachthemel: kleuters ontwerpen een maanbaan of schaduwopstelling en beschrijven vooraf wat ze willen maken.	K3 Themadoel Code: 3.7 Doel: Ontwerpend leren: vanuit een probleem of nood iets ontwerpen, testen en bijsturen. Subdoel Code: 3.7.GK3.5 Doel: De leerlingen kunnen beschrijven waarvoor hun ontwerp dient. Hoek Onderzoekshoek: dag-nachtprojectie onderzoeken. Activiteit Waarom wordt het dag en nacht?: kleuters bouwen een projectieopstelling met wereldbol en lichtbron en leggen uit waarvoor hun dag-nachtmodel dient.
	JK Themadoel Code: 5.2 Doel: Kennis van geschiedenis: bronnen gebruiken om informatie te herkennen en te benoemen. Subdoel Code: 5.2.GJK.2 Doel: De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen	K2 Themadoel Code: 5.2 Doel: Kennis van geschiedenis: bronnen gebruiken om informatie te herkennen en te benoemen. Subdoel Code: 5.2.GK2.3 Doel: De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen	K3 Themadoel Code: 5.2 Doel: Kennis van geschiedenis: bronnen gebruiken om informatie te herkennen en te benoemen. Subdoel Code: 5.2.GK3.3 Doel: De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen

	herkennen: hedendaagse in eigen leefomgeving. Hoek Boeken- en praattafel: maan en sterren herkennen. Activiteit De kleuters bekijken foto's, prenten en pictogrammen van maan en sterren en vertellen wat ze herkennen uit hun eigen leefomgeving.	herkennen: hedendaagse tijd in de omgeving. Hoek Boeken- en praattafel: nachthemel onderzoeken met bronnen. Activiteit Op ontdekking in de nachthemel: kleuters vergelijken informatieve boeken, zoekplaten en foto's van maan, sterren en wereldbol en vertellen welke bron hen iets toont.	benoemen. Hoek Boeken- en praattafel: dag en nacht verklaren met bronnen. Activiteit Waarom wordt het dag en nacht?: kleuters benoemen foto's, schema's, informatieve boeken, wereldbol en lichtbron als bronnen om dag en nacht te onderzoeken.
	JK Themadoel Code: 6.3 Doel: Muzische vorming – beeld: vaardigheden en vormgevingsmiddelen verkennen. Subdoel Code: 6.3.GJK.15 Doel: De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. Hoek Themahoek: kijk- en bouwtafel nachthemel. Activiteit De kleuters bouwen met blokken, dozen en kokers een	K2 Themadoel Code: 6.3 Doel: Muzische vorming – beeld: vaardigheden en vormgevingsmiddelen verkennen. Subdoel Code: 6.3.GK2.19 Doel: De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. Hoek Themahoek: maanbaan en schaduwtafel. Activiteit Op ontdekking in de nachthemel: kleuters bouwen	K3 Themadoel Code: 6.3 Doel: Muzische vorming – beeld: vaardigheden en vormgevingsmiddelen verkennen. Subdoel Code: 6.3.GK3.20 Doel: De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. Hoek Themahoek: dag-nachtmodel met projectie. Activiteit Waarom wordt het dag en nacht?: kleuters construeren

	eenvoudige maantoren of nachthemelopstelling en plaatsen maan en sterren hoog of laag.	een maanbaan met constructiemateriaal, kaartjes van maan en sterren en elementen die met elkaar verbonden worden.	een dag-nachtmodel met wereldbol, lichtbron, maanmodel en kaartjes voor land, water en lucht.

TER INSPIRATIE

Reflectie over subthema

Evalueren, reflecteren, kwaliteitsontwikkeling	Noteer hier mogelijke denkvragen en/of uitwerking van hoe je de reflectie zal aanpakken tijdens dit subthema. Wat neem je mee naar een volgend subthema? Waar zie je nog kansen tot verdiepen, verruimen, verdiepen?
Tussentijds evalueren, reflecteren en feedback geven doe je aan de hand van je brainstorm. Neem je probleemstelling of onderzoeksvraag erbij.	Tussentijdse reflectie tijdens het subthema Gebruik de brainstorm en de onderzoeksvragen als vaste terugkoppeling tijdens kringmomenten, hoekenwerk en activiteiten. Laat kleuters verwoorden, aanwijzen, bouwen of tonen wat ze ontdekt hebben over maan, sterren, licht, donker, schaduw, aarde en dag/nacht. Denkvragen: - Waar zagen we de maan of sterren terug in onze klas? - Wat gebeurt er met een schaduw als de lamp dichterbij of verder staat? - Wat blijft staan in onze constructie? Wat valt om? Hoe komt dat? - Wat helpt ons om te tonen waarom het dag en nacht wordt? - Welke woorden gebruiken we al goed? Welke woorden moeten we nog oefenen? Feedback tijdens het leren: Geef korte, concrete feedback op wat kleuters doen en zeggen: "Je plaatste de maan hoger dan de sterren", "Je merkt dat de schaduw langer wordt", "Je gebruikt de werelddbol om iets over de aarde te tonen".
Formuleer samen met je leerlingen een antwoord op de probleemstelling of onderzoeksvraag. Neem je brainstorm erbij.	Antwoord formuleren op de probleemstelling of onderzoeksvraag Formuleer per leeftijdsgroep een passend antwoord vanuit wat de kleuters onderzocht, gebouwd, bekeken en besproken hebben. JK – Waar is de maan? De maan staat hoog aan de hemel. Soms zien we de maan 's avonds of 's nachts. We zien ook sterren wanneer het donker is. We kunnen de maan en sterren tonen met prenten, pictogrammen, kaartjes en een eigen nachthemel. K2 – Op ontdekking in de nachthemel

	In de nachthemel zien we maan en sterren. Met een lamp, voorwerpen en schaduw kunnen we onderzoeken wat licht en donker doen. Een werelddbol helpt om te tonen dat de aarde een vorm heeft en dat we dingen op de aarde kunnen aanwijzen. K3 – Waarom wordt het dag en nacht? Met een werelddbol en een lichtbron kunnen we tonen dat een deel van de aarde licht krijgt en een ander deel donker blijft. Waar licht is, is het dag. Waar geen licht komt, is het nacht. Het model helpt om dit uit te leggen met woorden zoals aarde, lichtbron, land, water, lucht, dag en nacht.
Verzamel en beoordeel deze doelen in de brede zin bij de leerlingen. Stem je handelen hierop af. Denk na over de communicatie met en over je leerlingen.	Verzamelen, beoordelen, handelen en communiceren Verzamelen: observeer tijdens activiteiten en hoeken of kleuters begrippen gebruiken, beelden en pictogrammen begrijpen, vragen beantwoorden, actief deelnemen aan gesprekken, constructies maken en licht-schaduwervaringen verwoorden of tonen. Verzamel foto's van modellen, bouwwerken, praatmuur, schaduwonderzoek en nachthemelproducten. Beoordelen: kijk breed naar wat kleuters tonen: benoemen ze kernwoorden, reageren ze op vragen, gebruiken ze materialen doelgericht, tonen ze inzicht in hoog/laag, dichtbij/verder, licht/donker, maan/sterren en dag/nacht? Beoordeel niet alleen taal, maar ook handelen, aanwijzen, bouwen, vergelijken en uitleggen. Handelen: bied extra ondersteuning waar begrippen nog onvoldoende doorleefd zijn. Herneem woordenschat in de praatmuur, boekenhoek, onderzoekshoek en themahoek. Verdiep bij sterke interesse in schaduw, projectie, werelddbol of maanvormen. Communicatie: deel observaties met collega's en ouders via concrete voorbeelden: "Je kind gebruikte de woorden lichtbron en schaduw", "Je kind kon tonen waar het licht valt op de werelddbol", "Je kind bouwde een constructie die bleef staan en legde uit wat veranderde".
Bekijk de gevisualiseerde doelen, zijn deze behaald?	Terugblik op de gevisualiseerde doelen Controleer samen met de kleuters de gevisualiseerde doelen op de praatmuur, in de themahoek of bij het dag-nachtmodel. Laat kleuters aanduiden, verwoorden of tonen wat ze al kunnen. Doelen die zichtbaar aan bod kwamen: - maan, sterren, licht, donker, schaduw, aarde, dag en nacht herkennen en benoemen; - eenvoudige visuele boodschappen, pictogrammen en bronnen begrijpen; - constructies maken, testen en bijsturen;

	- met lamp, werldebol, schaduwvoorwerpen en projectie onderzoeken; - begrippen rond positie, afstand en lengte gebruiken: hoog, laag, hoger, lager, dichtbij, verder, langste, kortste; - gepast reageren op vragen, vertellen over ontdekkingen en inspelen op wat anderen zeggen.

Meenemen naar een volgend subthema:

Behoud de sterke verbinding tussen onderzoeken, bouwen, praten en visualiseren. Neem de woordenschat zichtbaar mee naar volgende activiteiten. Verdiep waar nodig rond lichtbron, schaduw, werldebol, aarde en dag/nacht. Verruim eventueel naar seizoenen, weer, tijdsindeling of bewegen van hemellichamen als kleuters daar vragen over stellen.

TER INSPIRATIE

Subthema 3:

- Formuleer gerichte denkvragen om de onderzoekende houding van leerlingen te stimuleren	JK	K2	K3
	<u>Naar de sterren</u> Waarom hebben astronauten een raket nodig? Wat zou jij meenemen als je naar de ruimte mocht? Denk je dat je in de ruimte kunt springen zoals op aarde? Waarom? Wat zou je kunnen zien als je heel hoog boven de wolken vliegt? Hoe zou het zijn om op de maan te wandelen?	<u>Astronauten op missie</u> Wat is een raket? Waarom valt een raket om? Wat moet jouw ontwerp kunnen? Welke oplossing werkt? Hoe geef je duidelijke instructies aan een astronaut?	<u>Reizen tussen de planeten (planeten, ruimtevaart, onderzoek)</u> Waarom duurt een reis naar een andere planeet zo lang? Hoe zouden astronauten kunnen weten waar ze naartoe moeten vliegen? Waarom onderzoeken wetenschappers andere planeten? Wat zou een planeet nodig hebben zodat mensen er zouden kunnen wonen? Als je een nieuwe planeet ontdekte, welke dingen zou je eerst willen onderzoeken?
- selecteer minstens 10 subdoelen - hou rekening met de beginsituatie van je leerlingen - Bewaak hierbij de leerlijn die je in het leerplan zal zien.	JK	K2	K3
	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Elektriciteit 3.5.GJK.4 De leerlingen weten dat sommige toestellen elektriciteit nodig hebben om te werken. Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.6.GJK.1 De leerlingen kunnen eenvoudige technische systemen verkennen door te kijken, te voelen en uit te proberen hoe ze werken	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Elektriciteit 3.5.GK2.7 De leerlingen kunnen verschillende elektrische onderdelen herkennen. Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.2.GK2.2 De leerlingen kunnen leeftijdsadequate technische systemen correct en veilig gebruiken.	Wetenschap en techniek Natuurkundige verschijnselen Elektriciteit 3.5.GK3.6 De leerlingen weten dat elektriciteit moet kunnen doorgaan van bron naar toestel. Wetenschap en techniek Technologie Technische systemen hanteren 3.6.GK3.2 De leerlingen kunnen leeftijdsadequate technische systemen correct en veilig gebruiken.

	3.6.GJK.2 De leerlingen kunnen eenvoudige technische handelingen uitvoeren: duwen, trekken, draaien, schuiven, knijpen, tillen en losmaken.		
	Wetenschap en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GJK.4 De leerlingen kunnen ontdekken dat er soms iets ontbreekt of niet goed werkt in hun spel of hun omgeving.	Wetenschap en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GK2.3 De leerlingen kunnen beschrijven wat ze willen maken.	Wetenschap en techniek Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen Ontwerpend leren 3.7.GK3.5 De leerlingen kunnen beschrijven waarvoor hun ontwerp dient.
	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GJK.2 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen herkennen: hedendaagse in eigen leefomgeving.	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GK2.3 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen herkennen: hedendaagse tijd in de omgeving.	Geschiedenis Kennis van geschiedenis Bronnengebruik 5.2.GK3.3 De leerlingen kunnen soorten bronnen vanuit de bestudeerde samenlevingen benoemen.
	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GJK.15 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GK2.19 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren. 6.3.GK2.20 De leerlingen verkennen verschillende vormgevingsmiddelen.	Muzische vorming Beeld Vaardigheden en vormgevingsmiddelen 6.3.GK3.20 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: ruimtelijk construeren.
			Muzische vorming Media Vaardigheden en vormgevingsmiddelen

			6.6.GK3.9 De leerlingen verkennen volgende techniek/vaardigheid: projectie. 6.6.GK3.12 De leerlingen verkennen verschillende vormgevingsmiddelen.
		ICT Computationeel denken Principes van computationeel denken 8.1.GK2.1 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig stappenplan toepassen om een specifieke taak op te lossen of een doel te bereiken.	ICT Computationeel denken Principes van computationeel denken 8.1.GK3.1 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig stappenplan opstellen om tot een werkende oplossing te komen, toepassen en controleren.
	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GJK.5 De leerlingen weten dat concrete afbeeldingen, pictogrammen en symbolen verwijzen naar iemand, naar een voorwerp of naar een handeling. 1.2.GJK.6 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK2.12 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.	Nederlands en communicatie Tekstbegrip Expliciete informatie vinden 1.2.GK3.8 De leerlingen kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.
	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GJK.12 De leerlingen kunnen waarnemen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GK2.18 De leerlingen kunnen met ondersteuning tonen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.	Nederlands en communicatie Tekstsoorten en tekstconventies tekstsoorten 1.2.GK3.14 De leerlingen kunnen tonen dat teksten een doel hebben: iets onthouden, iets doen, genieten.
	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik	Nederlands en communicatie Mondeling taalgebruik

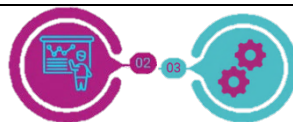
	1.4.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	1.4.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning gepast reageren op vragen en instructies.	1.4.GK3.2 De leerlingen kunnen gepast reageren op vragen en instructies.
	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GJK.9 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, naast elkaar spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: non-verbaal en verbaal reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK2.10 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij reageren op wat anderen zeggen.	Nederlands en communicatie Mondelinge interactievaardigheden 1.4.GK3.11 De leerlingen kunnen actief deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals kringgesprekken, samen spelen, gesprekken met gekende volwassenen en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: inspelen op wat anderen zeggen.
	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3.GJK.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties reageren op eenvoudige vragen en boodschappen.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3 GK2.5 De leerlingen kunnen in vertrouwde situaties vragen stellen en beantwoorden.	Sociaal en emotioneel leren Leren over anderen en jezelf Relatievaardigheden 9.3.3. GK3.6 De kleuters kunnen volgens de klas- en schoolafspraken vragen stellen en beantwoorden.
	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GJK.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GJK.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK2.2 De leerlingen kunnen met ondersteuning aangeboden school- en instructietaal inzetten binnen de context van activiteiten en van hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GK2.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.	Nederlands en communicatie Woordenschat 1.5.GK3.2 De leerlingen kunnen aangeboden inhoudelijke en functionele school- en instructietaal inzetten binnen de context van de activiteiten en hun vakspecifieke kennis, voorkennis en ervaring. 1.5.GK3.3 De leerlingen kunnen onder begeleiding hun woordenschat uitbreiden.
	Wiskunde Getallenkennis	Wiskunde Getallenkennis	Wiskunde Getallenkennis

	Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GJK.7 De leerlingen kennen de telrij van 0 tot en met 10 (akoestisch tellen) [F].	Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK2.5 De leerlingen kennen de telrij van 0 tot en met 10 (akoestisch tellen) [F] [H1].	Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK3.7 De leerlingen kennen de telrij van 0 tot en met 20 (akoestisch tellen) [F].
	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GJK.9 De leerlingen kennen de één-één relatie (correspondentie) tussen een aantal objecten (tot en met 5) en de overeenkomstige telwoorden (synchroon tellen) [I]	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK2.7 De leerlingen kennen de één-één relatie (correspondentie) tussen een aantal objecten en de overeenkomstige telwoorden (synchroon tellen) [I].	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK3.9 De leerlingen kennen de één-één relatie (correspondentie) tussen een aantal objecten en de overeenkomstige telwoorden (synchroon tellen) [I] [H2].
	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GJK.12 De leerlingen kunnen (on)gestructureerde aantallen tot en met 5 m.b.v. de één-één relatie (correspondentie) vergelijken.	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK2.14 De leerlingen kunnen (on)gestructureerde aantallen tot en met 5 koppelen aan het telwoord en de getalnotatie (in alle richtingen).	Wiskunde Getallenkennis Natuurlijke getallen Een getal interpreteren ≤ 10 als een hoeveelheid 2.1.GK2.16 De leerlingen kunnen getallen (in cijfers) tot en met 5 lezen.
	Wiskunde Meetkunde Vormleer Patronen 2.4.GJK.2 De leerlingen kunnen een herhalend patroon herkennen en namaken. 2.4.GJK.3 De leerlingen kunnen	Wiskunde Meetkunde Vormleer Patronen 2.4.GK2.5 De leerlingen kunnen een herhalend patroon herkennen, namaken, verderzetten [H1]. 2.4.GK2.6 De leerlingen kunnen	Wiskunde Meetkunde Vormleer Patronen 2.4.GK3.8 De leerlingen kunnen herhalende patronen (na)maken, verderzetten en opvullen [H1]. 2.4.GK3.9 De leerlingen kunnen bij een

	een herhalend patroon herkennen en verderzetten.	bij een herhalend patroon de patrooneenheid benoemen. 2.4.GK2.26 De leerlingen kunnen bij een herhalend patroon een ontbrekend element opvullen. 2.4.GK2.7 De leerlingen kunnen een rij maken met een afgesproken eenheid.	herhalend patroon de patrooneenheid herkennen en benoemen [H1]. 2.4.GK3.99 De leerlingen kunnen rijen maken met een afgesproken eenheid.
			ICT Computationeel denken Principes van computationeel denken 8.1.GK3.1 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig stappenplan opstellen om tot een werkende oplossing te komen, toepassen en controleren. 8.1.GK3.2 De leerlingen kunnen onder begeleiding een eenvoudig stappenplan opstellen om tot een werkende oplossing te komen, toepassen en controleren: patroonherkenning.
	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Oriënteren 2.4.GJK.7 De leerlingen kunnen zichzelf oriënteren in een ruimte op basis van positie, afstand en richting.	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Oriënteren 2.4.GK2.13 De leerlingen kunnen zichzelf oriënteren in een ruimte op basis van positie, afstand en richting [H1].	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Oriënteren 2.4.GK3.15 De leerlingen kunnen zichzelf oriënteren in een ruimte op basis van positie, afstand en richting [H2].
	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Situeren 2.4.GJK.9 De leerlingen kunnen personen en objecten situeren op basis van positie, afstand en richting ten opzicht van zichzelf.	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Situeren 2.4.GK2.15 De leerlingen kunnen personen en objecten situeren op basis van positie, afstand en	Wiskunde Meetkunde Plaatsbepaling • Situeren 2.4.GK3.17 De leerlingen kunnen personen en objecten situeren op basis van positie, afstand en richting ten opzichte van zichzelf [H2].

		richting ten opzichte van zichzelf [H1]. 2.4.GK2.16 De leerlingen kunnen personen en objecten situeren op basis van positie, afstand en richting ten opzicht van zichzelf en elkaar.	2.4.GK3.18 De leerlingen kunnen personen en objecten situeren op basis van positie, afstand en richting ten opzichte van zichzelf en elkaar [H1]. 2.4.GK3.19 De leerlingen kunnen zelf instructies geven over waar iets zich bevindt, gebruik makend van de gekende plaatsbegrippen [H1].

TER INSPIRATIE

Denk na over de uitwerking van de waartoe. Welk aanbod voorzien we voor de uitwerking van de waartoe

Aspecten van waartoe	JK	K2	K3
De wereld leren kennen	Naar de sterren Ruimtehoek verkennen: astronaut, raket en ruimte benoemen en eenvoudige handelingen naspelen.	Astronauten op missie Missietafel verkennen: ruimtepak, raket en voertuigen bespreken en koppelen aan wat astronauten nodig hebben.	Reizen tussen de planeten Planetenpad maken: verschillende planeten verkennen, ordenen en bespreken dat er meer planeten zijn dan de aarde.
Verbindend dialogeren	Naar de sterren Rollenspelgesprek: wat zegt een astronaut voor de raket vertrekt? Kleuters oefenen praten, luisteren en beurt nemen.	Astronauten op missie Missie-overleg: wat heeft een astronaut nodig? Kleuters kiezen materiaal, leggen hun keuze uit en luisteren naar andere ideeën.	Reizen tussen de planeten Planetenoverleg: welke planeet valt op en waarom? Kleuters vergelijken, benoemen verschillen en bouwen verder op elkaars inbreng.
Verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld	Naar de sterren Samen bouwen aan een raket: materiaal delen, om beurt bouwen en zorg dragen voor de constructie en de speelruimte.	Astronauten op missie Missieafspraken maken: samen bepalen hoe astronauten veilig samenwerken, materiaal gebruiken en elkaar helpen.	Reizen tussen de planeten Ontwerpuitdaging: bouw een stevige raket of maanbasis met constructiemateriaal en bespreek hoe die stabiel blijft.
Reflecteren	Naar de sterren Reflectie in de ruimtehoek: wat doet een astronaut? Waarvoor dient een raket? Kleuters tonen en benoemen wat ze leerden.	Astronauten op missie Missiereflectie: wat had onze astronaut nodig? Wat werkte goed tijdens het samenwerken en onderzoeken?	Reizen tussen de planeten Reflectie bij het ontwerp: wat leerden we over planeten, raketten of maanbases? Wat maakte onze constructie stevig?

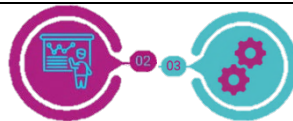
Voor rooms-katholieke godsdienst selecteer je 1 subdoel per subthema. Het doel kan per klasgroep verschillen.
Werk de drie impulsen uit (ervaringen, geloofstaal en rituelen).
Werk 3 activiteiten uit per week.

	JK	K2	K3
Subthema 3	<u>Naar de sterren</u> - astronaut, raket, ruimte - astronauten reizen naar de ruimte - een raket kan heel hoog vliegen	<u>Astronauten op missie</u> - ruimtevaart, raketten, ruimtepakken - astronauten onderzoeken de ruimte - ze gebruiken speciale voertuigen	<u>Reizen tussen de planeten</u> - planeten, ruimtevaart, onderzoek - er zijn verschillende planeten
Doel rooms-katholieke godsdienst	Mogelijkheden en beperkingen: mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen.	Mogelijkheden en beperkingen: mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen.	Mogelijkheden en beperkingen: mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen.
Ervaringen en belevingen Hoe kan je RKG laten aansluiten bij de 'gewone' activiteiten in de klas?	11.2.GJK.1 In ervaringen en belevingen mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen Prentenboek: 'Ik wil de maan' of 'Papa, pak je de maan voor mij?' Spel: pluk de maan en de sterren. Hang een maan en sterren op aan het plafond of hoger dan de kinderen er aan kunnen. Zorg voor een ladder, trapladder en laat de kinderen klimmen. Laat hen aanvoelen dat ze niet zomaar bij de maan en de sterren kunnen komen. Ze dalen de ladder weer af. Ze krijgen een ster met hun afbeelding, foto op.	11.2.GK2.1 In ervaringen en belevingen mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen Prentenboek (kies een prentenboek waar er zeker in voor komt wat een astronaut allemaal nodig heeft) Maak een tafel met allerlei materialen, soorten kledij, helmen, laarzen, handschoenen,... De kinderen mogen zelf een pak samenstellen en aantrekken,.. Wat zou ik moeten aantrekken om naar de ruimte te gaan. Tegen wat moet ik mij beschermen? Wie kan er helpen als ik moeilijk kan stappen in een astronautenpak?	11.2.GK3.1 In ervaringen en belevingen mogelijkheden, talenten ontdekken en positief leren omgaan met beperkingen Prentenboek (kies een prentenboek waar er zeker in voorkomt wat een astronaut allemaal doet op missie) Geef hen een ster. Laat de kinderen tekenen, schrijven waar zij van dromen, welke missie zij zouden willen doen.

Geloofsverhalen, geloofsbeelden, Godsbeelden, Jezusbeelden Waar leg je hier de nadruk op? Kies een beeld of een (fragment van een) Bijbelverhaal. Verbind dit zowel met je ervaringen en belevingen als met je ritueel.	11.2.GJK.2 Ontdekken hoe geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden mensen in hun mogelijkheden bevestigen ondanks hun beperkingen Jezusbeeld: Jezus is 'een ster' Jezus troost, Jezus is bezorgd om mensen, Jezus helpt mensen.	11.2.GK2.2 Ontdekken hoe geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden mensen in hun mogelijkheden bevestigen ondanks hun beperkingen Jezusbeeld: Jezus beschermd, Jezus is bezorgd, Jezus gaat op weg met mensen. Jezus is een ster, Jezus helpt.	11.2.GK3.2 Ontdekken hoe geloofsverhalen, geloofsbeelden, godsbeelden, Jezusbeelden mensen in hun mogelijkheden bevestigen ondanks hun beperkingen Jezusbeeld: Jezus is een ster, Jezus droomt van een betere wereld.
Klasritueel, feesten, vieringsmomenten Welk ritueel kan je kiezen? Welk gebed kan je koppelen? Hou rekening met je ervaringen en belevingen en met het gekozen beeld of Bijbelverhaal.	11.2.GJK.3 In klasrituelen, feesten en vieringsmomenten dankbaarheid om hun mogelijkheden uitdrukken Gebed: Jezus, Ik klim op een ladder naar de maan en de sterren. Ik wil de maan en de sterren plukken, maar dat lukt niet. De maan en de sterren staan veel te hoog en te ver. Gelukkig kunnen we er wel naar kijken.	11.2.GK2.3 In klasrituelen, feesten en vieringsmomenten dankbaarheid om hun mogelijkheden uitdrukken Gebed: Jezus, Een astronaut trekt speciale kleren aan om naar de ruimte te reizen. Ook ik heb soms bescherming nodig. Dank Je wel dat er mensen zijn die voor ons zorgen, ons beschermen en helpen. Ritueel:	11.2.GK3.3 In klasrituelen, feesten en vieringsmomenten dankbaarheid om hun mogelijkheden uitdrukken Gebed: Jezus, Astronauten en onderzoekers kijken naar de sterren en ontdekken steeds nieuwe dingen. Ik droom er ook van om ..... <i>(laat de kinderen hier zelf vertellen of hun ster in een wolk leggen)</i> Help je mij om mijn dromen na te streven.

	Ritueel: Hang het Jezusbeeld: Jezus is 'een ster op' De kinderen mogen hun ster bij en rond Jezus hangen en zeg hen : waw wat heb jij dat schitterend gedaan, zo geklommen, ook al was het niet zo gemakkelijk.	Zet een raket in het midden. Laat de kinderen een houten poppetje bij de raket zetten. Indien ze willen mogen ze een naam zeggen: aan wie denken ze? Wie helpt er hen als het eens wat moeilijker gaat?	Ritueel: Hang een Jezusbeeld op: Jezus droomt van een betere wereld. Twee kinderen mogen naar elkaar toe stappen en hun droom, hun ster in de wolk leggen. Ze mogen even in gesprek gaan: zou mijn droom uitkomen of niet?

TER INSPIRATIE

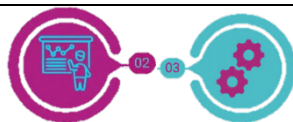
Denk na over de uitwerking van de waartoe. Welk aanbod voorzien we voor de uitwerking van de waartoe

Aspecten van waartoe	JK	K2	K3
De wereld leren kennen	Dag en nacht Dag-nachttafel verkennen: materialen sorteren bij dag of nacht: zon, maan, sterren, bed, lamp en gordijnen. Waar is de maan? Kijktafel rond de nachthemel: prenten van maan en sterren bekijken, benoemen en verbinden met wat kleuters buiten zien. Naar de sterren Ruimtehoek verkennen: astronaut, raket en ruimte benoemen en eenvoudige handelingen naspelen.	De zon geeft licht Onderzoek met zonlicht: ervaren dat de zon licht en warmte geeft door te voelen, kijken en vergelijken met schaduwplekken. Op ontdekking in de nachthemel Maanfasen bekijken: verschillende afbeeldingen van de maan vergelijken en beschrijven wat hetzelfde of anders is. Astronauten op missie Missietafel verkennen: ruimtepak, raket en voertuigen bespreken en koppelen aan wat astronauten nodig hebben.	Onze plaats in de ruimte Ruimtemodel maken: aarde, zon en maan positioneren en benoemen: wij wonen op de aarde, de aarde hoort bij de ruimte. Waarom wordt het dag en nacht? Eenvoudig dag-nachtemodel gebruiken: met een lamp en bol tonen wanneer een kant licht of donker is. Reizen tussen de planeten Planetenpad maken: verschillende planeten verkennen, ordenen en bespreken dat er meer planeten zijn dan de aarde.
Verbindend dialogeren	Dag en nacht Praakronde: wat doe jij overdag? Wat doe jij 's nachts? Kleuters verbinden eigen ervaringen met licht, donker, slapen en wakker zijn. Waar is de maan? Kijkgesprek: wanneer heb jij de maan of sterren gezien? Kleuters luisteren naar elkaar en vullen aan met eigen ervaringen. Naar de sterren Rollenspelgesprek: wat zegt een astronaut voor de raket vertrekt?	De zon geeft licht Denkgesprek: wat merken we aan licht en warmte van de zon? Kleuters verwoorden waarnemingen en reageren op elkaar. Op ontdekking in de nachthemel Gesprek met prenten: waarom zien we soms de maan? Kleuters beschrijven wat ze 's avonds of 's nachts aan de hemel zien. Astronauten op missie Missie-overleg: wat heeft een astronaut nodig? Kleuters kiezen	Onze plaats in de ruimte Gesprek bij het ruimtemodel: waar wonen wij? Wat is de aarde? Kleuters gebruiken begrippen aarde, zon, maan en ruimte. Waarom wordt het dag en nacht? Onderzoeksgesprek: hoe komt het dat het dag en nacht wordt? Kleuters verwoorden ideeën en toetsen die aan een eenvoudig model. Reizen tussen de planeten Planetenoverleg: welke planeet valt op en waarom? Kleuters vergelijken,

	Kleuters oefenen praten, luisteren en beurt nemen.	materiaal, leggen hun keuze uit en luisteren naar andere ideeën.	benoemen verschillen en bouwen verder op elkaars inbreng.
Verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld	Dag en nacht Afspraken maken rond rust: wat helpt om rustig te slapen? Kleuters zorgen samen voor een rustige, donkere slaaphoek. Waar is de maan? Zorgzaam kijken naar de nachthemel: samen bespreken dat we buiten veilig kijken en geen licht in elkaars ogen schijnen. Naar de sterren Samen bouwen aan een raket: materiaal delen, om beurt bouwen en zorg dragen voor de constructie en de speelruimte.	De zon geeft licht Zorgzaam omgaan met licht en warmte: bespreken wanneer zon prettig is en wanneer we schaduw of bescherming nodig hebben. Op ontdekking in de nachthemel Nachthemelhoek verzorgen: prenten en materialen netjes gebruiken, delen en samen opruimen na het onderzoeken. Astronauten op missie Missieafspraken maken: samen bepalen hoe astronauten veilig samenwerken, materiaal gebruiken en elkaar helpen.	Onze plaats in de ruimte Zorg dragen voor het ruimtemodel: materialen correct gebruiken, rollen verdelen en samen controleren of aarde, zon en maan op hun plaats staan. Waarom wordt het dag en nacht? Veilig experimenteren met licht: afspraken maken over lampen, afstand houden en zorgvuldig omgaan met onderzoeksmateriaal. Reizen tussen de planeten Ontwerpuitdaging: bouw een stevige raket of maanbasis met constructiemateriaal en bespreek hoe die stabiel blijft.
Reflecteren	Dag en nacht Reflectiekring met prenten: wat hoort bij dag? Wat hoort bij nacht? Kleuters wijzen aan, benoemen en vertellen kort wat ze ontdekten. Waar is de maan? Terugblik aan de kijktafel: wat zagen we op de prenten van maan en sterren? Wat heb jij al eens buiten gezien? Naar de sterren Reflectie in de ruimtehoek: wat doet een astronaut? Waarvoor dient een raket? Kleuters tonen en benoemen wat ze leerden.	De zon geeft licht Reflectiegesprek: wat voelde en zag je in de zon? Wat was anders in de schaduw? Op ontdekking in de nachthemel Terugblik met maanbeelden: hoe kan de maan eruitzien? Wat viel ons op aan de nachthemel? Astronauten op missie Missiereflectie: wat had onze astronaut nodig? Wat werkte goed tijdens het samenwerken en onderzoeken?	Onze plaats in de ruimte Reflectie met ruimtemodel: hoe kunnen we uitleggen dat wij op de aarde wonen en dat de aarde bij de ruimte hoort? Waarom wordt het dag en nacht? Terugblik op het dag-nachtmodel: wanneer is het licht? Wanneer is het donker? Wat helpt om dat uit te leggen? Reizen tussen de planeten Reflectie bij het ontwerp: wat leerden we over planeten, raketten of maanbases? Wat maakte onze constructie stevig?

Woordenschat: welke woordenschat zal aan bod komen gedurende dit thema en het subthema? Denk hierbij aan de woordenschat vanuit de leerplandoelen, prentenboek(en) en/of informatieve boeken, de context van het thema Hoe zorg je ervoor dat deze woordenschat in de verschillende activiteiten en hoeken kan beleefd en doorleefd worden?			
	JK	K2	K3
Vanuit de leerplandoelen	licht, donker	schaduw	de lichtbron
Vanuit prentenboek(en), informatieve boeken en/of Bijbelverhalen			
Vanuit de context van het thema			

Overzicht prentenboeken doorheen het subthema			
	JK	K2	K3
Prentenboeken			
Informatieve boeken			

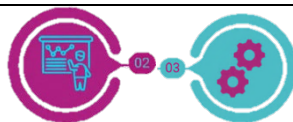

Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden.

1 activiteit kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.

JK	K2	K3
Activiteit: raketten bouwen en testen Leerplandoelen 3.6.GJK.1, 3.6.GJK.2, 3.7.GJK.4, 1.4.GJK.2 Korte omschrijving: De leerlingen verkennen eenvoudige materialen en technische handelingen om samen een raket te bouwen. Ze proberen uit wat werkt, merken wanneer iets niet stevig is en reageren op gerichte vragen en instructies.	Activiteit: een stabiele raket ontwerpen Leerplandoelen 3.5.GK2.7, 3.2.GK2.2, 3.7.GK2.3, 3.7.GK2.4, 3.6.GK2.4 Korte omschrijving: De leerlingen herkennen onderdelen van een eenvoudige raketinstallatie, gebruiken materialen veilig en beschrijven wat ze willen maken. Ze bedenken met ondersteuning een oplossing wanneer hun raket omvalt.	Activiteit: een reisroute naar een planeet plannen Leerplandoelen 3.5.GK3.6, 3.7.GK3.5, 3.7.GK3.6, 8.1.GK3.1, 2.4.GK3.15 Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een eenvoudige ruimtereis. Ze beschrijven waarvoor hun ontwerp dient, denken na over een oplossing, stellen onder begeleiding een stappenplan op en oriënteren zich in de ruimte.
Activiteit: sterren tellen en ordenen Leerplandoelen 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 2.1.GJK.12, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6 Korte omschrijving: De leerlingen tellen sterren tot en met 10, koppelen voorwerpen aan telwoorden en vergelijken kleine aantallen. Ze gebruiken eenvoudige afbeeldingen of symbolen om hun ruimtereis visueel te ondersteunen.	Activiteit: missie-instructies maken Leerplandoelen 8.1.GK2.1, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 1.2.GK2.12, 1.5.GK2.2 Korte omschrijving: De leerlingen maken met ondersteuning een eenvoudig stappenplan voor een astronautenmissie. Ze gebruiken visuele boodschappen, reageren op vragen en instructies en zetten passende school- en instructietaal in.	Activiteit: onderzoeksstation op een planeet Leerplandoelen: 5.2.GK3.3, 1.4.GK3.2, 1.4.GK3.11, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.18, 2.4.GK3.19 Korte omschrijving: De leerlingen bouwen een onderzoeksstation en situeren personen en objecten ten opzichte van zichzelf en elkaar. Ze benoemen bronnen, reageren gepast op vragen en geven instructies over waar iets zich bevindt.
Activiteit: raketlancering met aftellen Leerplandoelen 3.5.GJK.4, 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.2 Korte omschrijving: De leerlingen onderzoeken welke toestellen elektriciteit nodig hebben bij een lancering. Ze tellen samen af, koppelen telwoorden aan raketten of sterren en verwoorden wat ze zien of doen tijdens het kringgesprek.	Activiteit: astronautencode met stappenplan Leerplandoelen 8.1.GK2.1, 1.2.GK2.18, 1.5.GK2.3, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6 Korte omschrijving: De leerlingen volgen een eenvoudig stappenplan om een astronautencode te maken. Ze herkennen, maken en benoemen een herhalend patroon en praten over waarom een stappenplan helpt om iets te doen of te onthouden.	Activiteit: planeetroute met coördinaten Leerplandoelen 2.4.GK3.15, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.19, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2 Korte omschrijving: De leerlingen leggen een route tussen planeten en gebruiken plaatsbegrippen om zichzelf, objecten en reisstappen te situeren. Ze geven instructies aan elkaar en zetten gerichte school- en instructietaal in.
Activiteit: sterrenpatroon namaken Leerplandoelen 2.4.GJK.2, 2.4.GJK.3, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 6.3.GJK.7	Activiteit: schaduwlabo van de astronaut Leerplandoelen 6.3.GK2.11, 6.3.GK2.12, 2.1.GK2.7, 2.1.GK2.14, 1.4.GK2.2	Activiteit: onderzoek met planeetkaarten Leerplandoelen 5.2.GK3.3, 1.2.GK3.8, 1.2.GK3.14, 2.1.GK3.7, 2.1.GK3.9

Korte omschrijving: De leerlingen maken een eenvoudig patroon met sterren, manen en raketten na en zetten het verder. Ze gebruiken pictogrammen en symbolen om het patroon te begrijpen en benoemen licht en donker in het beeldmateriaal.	Korte omschrijving: De leerlingen experimenteren met lichtbronnen en schaduwen. Ze tellen voorwerpen synchroon, koppelen aantallen aan telwoorden of getalnotatie en reageren op vragen over wat er verandert aan de schaduw.	Korte omschrijving: De leerlingen gebruiken planeetkaarten als bron en halen betekenis uit visuele boodschappen. Ze tellen en koppelen objecten aan telwoorden en bespreken dat kaarten of teksten helpen om iets te onthouden of te onderzoeken.
Activiteit: ruimtereis met pictogrammen Leerplandoelen 1.2.GJK.12, 1.4.GJK.2, 9.3.3.GJK.5, 2.4.GJK.7, 2.4.GJK.9 Korte omschrijving: De leerlingen volgen pictogrammen om een eenvoudige ruimtereis in de klas af te leggen. Ze oriënteren zich, situeren zichzelf en voorwerpen en reageren op vragen of boodschappen van de begeleider.	Activiteit: raketonderdelen tellen en sorteren Leerplandoelen 3.5.GK2.7, 2.1.GK2.5, 2.1.GK2.7, 2.4.GK2.26, 1.5.GK2.2 Korte omschrijving: De leerlingen herkennen elektrische onderdelen en sorteren raketmateriaal. Ze tellen tot en met 10, leggen één-éénrelaties en vullen een ontbrekend element in een patroon aan terwijl ze school- en instructietaal gebruiken.	Activiteit: lichtbron en schaduwfiguren onderzoeken Leerplandoelen 6.3.GK3.11, 6.3.GK3.13, 6.6.GK3.9, 6.6.GK3.12, 1.4.GK3.11 Korte omschrijving: De leerlingen onderzoeken hoe een lichtbron schaduwfiguren maakt. Ze verkennen projectie en vormgevingsmiddelen en bespreken met elkaar wat verandert wanneer de lichtbron of het object verplaatst wordt.
Activiteit: sterrenkijker bouwen Leerplandoelen 3.6.GJK.1, 3.6.GJK.2, 6.3.GJK.15, 2.4.GJK.7, 1.5.GJK.3 Korte omschrijving: De leerlingen bouwen met eenvoudige materialen een sterrenkijker. Ze verkennen technische handelingen, construeren ruimtelijk, oriënteren zich in de klasruimte en breiden hun woordenschat uit met woorden zoals kijken, richten, dichtbij en ver.	Activiteit: missiehelm ontwerpen Leerplandoelen 3.2.GK2.2, 3.7.GK2.3, 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20, 2.4.GK2.5, 1.5.GK2.3 Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een missiehelm en beschrijven wat ze willen maken. Ze gebruiken materialen veilig, verkennen ruimtelijk construeren en vormgevingsmiddelen, verwerken een patroon in hun ontwerp en breiden hun woordenschat uit.	Activiteit: planeetbasis bouwen Leerplandoelen 3.6.GK3.2, 3.6.GK3.6, 6.3.GK3.20, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.18, 1.4.GK3.11 Korte omschrijving: De leerlingen bouwen een stevige planeetbasis. Ze gebruiken technische systemen correct, passen constructieprincipes toe, verkennen ruimtelijk construeren en situeren onderdelen ten opzichte van zichzelf en elkaar terwijl ze inspelen op elkaars ideeën.
Activiteit: licht en donker sorteren Leerplandoelen 6.3.GJK.7, 6.3.GJK.8, 2.1.GJK.9, 2.1.GJK.12, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6 Korte omschrijving: De leerlingen sorteren prenten en materialen bij licht of donker. Ze tellen en vergelijken kleine aantallen, koppelen visuele boodschappen aan betekenis en gebruiken de begrippen licht en donker in een gesprek over sterren en nacht.	Activiteit: schaduwpatronen maken Leerplandoelen 6.3.GK2.11, 6.3.GK2.12, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.10 Korte omschrijving: De leerlingen maken met lichtbronnen en voorwerpen eenvoudige schaduwpatronen. Ze benoemen de patrooneenheid, begrijpen visuele boodschappen en verwoorden in interactie wat er gebeurt wanneer ze een voorwerp verplaatsen.	Activiteit: projectie van een planeetlandschap Leerplandoelen 6.3.GK3.11, 6.6.GK3.9, 6.6.GK3.12, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9, 1.2.GK3.8 Korte omschrijving: De leerlingen maken met projectie een planeetlandschap. Ze verkennen lichtbron, projectie en vormgevingsmiddelen, verwerken herhalende patronen en halen betekenis uit visuele boodschappen rond planeten en ruimtevaart.

Noteer in deze kolom de verschillende hoeken die je zal verrijken.
1 hoek kan verschillende subdoelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.

JK	K2	K3
Raketatelier Themadoelen + code: 3.7.GJK.4 ontdekken dat iets ontbreekt of niet goed werkt; 3.6.GJK.4 materialen stapelen tot een eenvoudige constructie. Subdoelen + code: 3.6.GJK.1, 3.6.GJK.2, 1.4.GJK.2, 2.4.GJK.7, 6.3.GJK.15. Korte omschrijving: De leerlingen bouwen en testen eenvoudige raketten, verkennen materialen en verwoorden wat wel of niet werkt.	Missiecontrole Themadoelen + code: 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken; 3.6.GK2.4 eenvoudige constructieprincipes toepassen. Subdoelen + code: 8.1.GK2.1, 1.2.GK2.18, 1.4.GK2.2, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6. Korte omschrijving: De leerlingen plannen een missie met stappenkaarten, bouwen een oplossing en gebruiken patronen en instructietaal.	Planeetbasis Themadoelen + code: 3.7.GK3.6 een oplossing voor een probleem bedenken; 3.6.GK3.6 constructieprincipes toepassen voor een stabiel product. Subdoelen + code: 3.6.GK3.2, 6.3.GK3.20, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.18, 1.4.GK3.11. Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een stevige basis, situeren onderdelen en leggen aan elkaar uit hoe hun ontwerp werkt.
Sterrenroute Themadoelen + code: 5.1.GJK.2 weten hoe mensen in de hedendaagse tijd samenleefden; 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen. Subdoelen + code: 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 2.4.GJK.9. Korte omschrijving: De leerlingen volgen pictogrammen door de klas, tellen sterren en gebruiken licht/donker in gesprek.	Schaduwlabo Themadoelen + code: 6.3.GK2.11 begrip schaduw kennen; 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 6.3.GK2.12, 1.4.GK2.10, 2.1.GK2.7, 2.1.GK2.14, 2.4.GK2.5. Korte omschrijving: De leerlingen onderzoeken schaduwen, tellen materialen en bespreken wat verandert bij een andere lichtbron.	Onderzoeksstation planeten Themadoelen + code: 5.1.GK3.6 weten hoe mensen in de hedendaagse tijd samenleefden; 5.2.GK3.3 bronnen benoemen. Subdoelen + code: 1.2.GK3.8, 1.2.GK3.14, 2.1.GK3.7, 2.1.GK3.9, 1.5.GK3.3. Korte omschrijving: De leerlingen gebruiken planeetkaarten als bron, tellen ontdekkingen en verwoorden welke informatie ze gevonden hebben.
Licht-donkeratelier Themadoelen + code: 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen; 6.3.GJK.8 licht en donker onderscheiden. Subdoelen + code: 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 2.1.GJK.12, 6.3.GJK.15, 1.5.GJK.3.	Raketconstructiehoek Themadoelen + code: 3.6.GK2.4 eenvoudige constructieprincipes toepassen; 3.7.GK2.3 beschrijven wat ze willen maken.	Projectiehoek Themadoelen + code: 6.3.GK3.11 begrip lichtbron kennen; 6.3.GK3.13 schaduwfiguren maken. Subdoelen + code: 6.6.GK3.9, 6.6.GK3.12, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9, 1.2.GK3.8.

Korte omschrijving: De leerlingen sorteren beelden, bouwen eenvoudige licht-donkerconstructies en benoemen wat ze zien.	Subdoelen + code: 3.2.GK2.2, 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20, 2.4.GK2.26, 1.5.GK2.2. Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een raket, gebruiken materialen veilig en vullen patronen of onderdelen aan.	Korte omschrijving: De leerlingen maken projecties van planeten, herkennen patronen en verwoorden wat licht en schaduw doen.
Activiteit 1: raket lanceren Themadoelen + code: 3.5.GJK.4 weten dat sommige toestellen elektriciteit nodig hebben; 3.7.GJK.4 ontdekken dat iets niet werkt. Subdoelen + code: 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.2. Korte omschrijving: De leerlingen tellen af, onderzoeken wat nodig is om te lanceren en reageren in een kringgesprek.	Activiteit 1: missie-instructies uitvoeren Themadoelen + code: 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken; 3.5.GK2.7 elektrische onderdelen herkennen. Subdoelen + code: 8.1.GK2.1, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 2.1.GK2.14, 1.5.GK2.2. Korte omschrijving: De leerlingen volgen een stappenplan, herkennen onderdelen en geven of volgen eenvoudige instructies.	Activiteit 1: planeetroute plannen Themadoelen + code: 3.7.GK3.5 beschrijven waarvoor hun ontwerp dient; 3.7.GK3.6 een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 8.1.GK3.1, 2.4.GK3.15, 2.4.GK3.19, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2. Korte omschrijving: De leerlingen plannen een route, geven instructies met plaatsbegrippen en controleren of hun plan werkt.
Activiteit 2: sterren tellen en ordenen Themadoelen + code: 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen; 6.3.GJK.8 licht en donker onderscheiden. Subdoelen + code: 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 2.1.GJK.12, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6. Korte omschrijving: De leerlingen tellen sterren, vergelijken hoeveelheden en koppelen prenten aan licht of donker.	Activiteit 2: schaduwfiguren maken Themadoelen + code: 6.3.GK2.11 begrip schaduw kennen; 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 6.3.GK2.12, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.10. Korte omschrijving: De leerlingen maken schaduwfiguren, herkennen patronen en verwoorden wat er gebeurt.	Activiteit 2: planeetkaarten onderzoeken Themadoelen + code: 5.2.GK3.3 soorten bronnen benoemen; 6.3.GK3.11 begrip lichtbron kennen. Subdoelen + code: 1.2.GK3.8, 1.2.GK3.14, 2.1.GK3.7, 2.1.GK3.9, 1.5.GK3.3. Korte omschrijving: De leerlingen lezen beeldinformatie, tellen ontdekkingen en benoemen wat een kaart of bron toont.

Activiteiten/ Hoeken voor de uitwerking van de themadoelen, de leerlus.			
Noteer hier de themadoelen die je zal meenemen gedurende de uitwerking van het gehele thema.	Noteer in deze kolom de verschillende activiteiten die je zal aanbieden. 1 activiteit kan verschillende doelen bevatten waar je tegelijkertijd aan zal werken.		
	JK	K2	K3
	Raketatelier Themadoelen + code: 3.7.GJK.4 ontdekken dat iets ontbreekt of niet goed werkt; 3.6.GJK.4 materialen stapelen tot een eenvoudige constructie. Subdoelen + code: 3.6.GJK.1, 3.6.GJK.2, 1.4.GJK.2, 2.4.GJK.7, 6.3.GJK.15. Korte omschrijving: De leerlingen bouwen en testen eenvoudige raketten, verkennen materialen en verwoorden wat wel of niet werkt.	Missiecontrole Themadoelen + code: 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken; 3.6.GK2.4 eenvoudige constructieprincipes toepassen. Subdoelen + code: 8.1.GK2.1, 1.2.GK2.18, 1.4.GK2.2, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6. Korte omschrijving: De leerlingen plannen een missie met stappenkaarten, bouwen een oplossing en gebruiken patronen en instructietaal.	Planeetbasis Themadoelen + code: 3.7.GK3.6 een oplossing voor een probleem bedenken; 3.6.GK3.6 constructieprincipes toepassen voor een stabiel product. Subdoelen + code: 3.6.GK3.2, 6.3.GK3.20, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.18, 1.4.GK3.11. Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een stevige basis, situeren onderdelen en leggen aan elkaar uit hoe hun ontwerp werkt.
	Sterrenroute Themadoelen + code: 5.1.GJK.2 weten hoe mensen in de hedendaagse tijd samenleefden; 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen. Subdoelen + code: 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 2.4.GJK.9.	Schaduwlabo Themadoelen + code: 6.3.GK2.11 begrip schaduw kennen; 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 6.3.GK2.12, 1.4.GK2.10, 2.1.GK2.7, 2.1.GK2.14, 2.4.GK2.5.	Onderzoeksstation planeten Themadoelen + code: 5.1.GK3.6 weten hoe mensen in de hedendaagse tijd samenleefden; 5.2.GK3.3 bronnen benoemen. Subdoelen + code: 1.2.GK3.8, 1.2.GK3.14, 2.1.GK3.7, 2.1.GK3.9, 1.5.GK3.3. Korte omschrijving: De leerlingen gebruiken

	Korte omschrijving: De leerlingen volgen pictogrammen door de klas, tellen sterren en gebruiken licht/donker in gesprek.	Korte omschrijving: De leerlingen onderzoeken schaduwen, tellen materialen en bespreken wat verandert bij een andere lichtbron.	planeetkaarten als bron, tellen ontdekkingen en verwoorden welke informatie ze gevonden hebben.
	Licht-donkeratelier Themadoelen + code: 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen; 6.3.GJK.8 licht en donker onderscheiden. Subdoelen + code: 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6, 2.1.GJK.12, 6.3.GJK.15, 1.5.GJK.3. Korte omschrijving: De leerlingen sorteren beelden, bouwen eenvoudige licht-donkerconstructies en benoemen wat ze zien.	Raketconstructiehoek Themadoelen + code: 3.6.GK2.4 eenvoudige constructieprincipes toepassen; 3.7.GK2.3 beschrijven wat ze willen maken. Subdoelen + code: 3.2.GK2.2, 6.3.GK2.19, 6.3.GK2.20, 2.4.GK2.26, 1.5.GK2.2. Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een raket, gebruiken materialen veilig en vullen patronen of onderdelen aan.	Projectiehoek Themadoelen + code: 6.3.GK3.11 begrip lichtbron kennen; 6.3.GK3.13 schaduwfiguren maken. Subdoelen + code: 6.6.GK3.9, 6.6.GK3.12, 2.4.GK3.8, 2.4.GK3.9, 1.2.GK3.8. Korte omschrijving: De leerlingen maken projecties van planeten, herkennen patronen en verwoorden wat licht en schaduw doen.
	Activiteit 1: raket lanceren Themadoelen + code: 3.5.GJK.4 weten dat sommige toestellen elektriciteit nodig hebben; 3.7.GJK.4 ontdekken dat iets niet werkt. Subdoelen + code: 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 1.4.GJK.9, 1.5.GJK.2. Korte omschrijving: De leerlingen tellen af, onderzoeken wat nodig is om te lanceren en reageren in een kringgesprek.	Activiteit 1: missie-instructies uitvoeren Themadoelen + code: 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken; 3.5.GK2.7 elektrische onderdelen herkennen. Subdoelen + code: 8.1.GK2.1, 1.4.GK2.2, 1.4.GK2.10, 2.1.GK2.14, 1.5.GK2.2. Korte omschrijving: De leerlingen volgen een stappenplan, herkennen onderdelen en geven of volgen eenvoudige instructies.	Activiteit 1: planeetroute plannen Themadoelen + code: 3.7.GK3.5 beschrijven waarvoor hun ontwerp dient; 3.7.GK3.6 een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 8.1.GK3.1, 2.4.GK3.15, 2.4.GK3.19, 1.4.GK3.2, 1.5.GK3.2. Korte omschrijving: De leerlingen plannen een route, geven instructies met plaatsbegrippen en controleren of hun plan werkt.

	Activiteit 2: sterren tellen en ordenen Themadoelen + code: 6.3.GJK.7 begrippen licht en donker kennen; 6.3.GJK.8 licht en donker onderscheiden. Subdoelen + code: 2.1.GJK.7, 2.1.GJK.9, 2.1.GJK.12, 1.2.GJK.5, 1.2.GJK.6. Korte omschrijving: De leerlingen tellen sterren, vergelijken hoeveelheden en koppelen prenten aan licht of donker.	Activiteit 2: schaduwfiguren maken Themadoelen + code: 6.3.GK2.11 begrip schaduw kennen; 3.7.GK2.4 met ondersteuning een oplossing bedenken. Subdoelen + code: 6.3.GK2.12, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 1.2.GK2.12, 1.4.GK2.10. Korte omschrijving: De leerlingen maken schaduwfiguren, herkennen patronen en verwoorden wat er gebeurt.	Activiteit 2: planeetkaarten onderzoeken Themadoelen + code: 5.2.GK3.3 soorten bronnen benoemen; 6.3.GK3.11 begrip lichtbron kennen. Subdoelen + code: 1.2.GK3.8, 1.2.GK3.14, 2.1.GK3.7, 2.1.GK3.9, 1.5.GK3.3. Korte omschrijving: De leerlingen lezen beeldinformatie, tellen ontdekkingen en benoemen wat een kaart of bron toont.
	Activiteit 3: maanwandeling met opdrachtkaarten Themadoelen + code: 5.1.GJK.2 weten hoe mensen in de hedendaagse tijd samenleefden; 3.7.GJK.4 ontdekken dat iets ontbreekt of niet goed werkt. Subdoelen + code: 1.2.GJK.12, 1.4.GJK.2, 9.3.3.GJK.5, 2.4.GJK.7, 2.4.GJK.9. Korte omschrijving: De leerlingen volgen opdrachtkaarten tijdens een maanwandeling en situeren zichzelf en materialen in de ruimte.	Activiteit 3: astronautencode maken Themadoelen + code: 3.7.GK2.3 beschrijven wat ze willen maken; 3.6.GK2.4 eenvoudige constructieprincipes toepassen. Subdoelen + code: 8.1.GK2.1, 2.4.GK2.5, 2.4.GK2.6, 2.4.GK2.26, 1.5.GK2.3. Korte omschrijving: De leerlingen ontwerpen een code met patronen, volgen stappen en gebruiken nieuwe woorden rond missie en ruimte.	Activiteit 3: ruimtereis presenteren Themadoelen + code: 3.7.GK3.5 beschrijven waarvoor hun ontwerp dient; 6.3.GK3.13 schaduwfiguren maken. Subdoelen + code: 1.4.GK3.11, 1.5.GK3.2, 2.4.GK3.17, 2.4.GK3.18, 6.6.GK3.9. Korte omschrijving: De leerlingen presenteren hun ruimtereis, tonen projecties en leggen met plaatsbegrippen uit waar alles zich bevindt.

Reflectie over subthema	
Evalueren, reflecteren, kwaliteitsontwikkeling	Noteer hier mogelijke denkvragen en/of uitwerking van hoe je de reflectie zal aanpakken tijdens dit subthema. Wat neem je mee naar een volgend subthema? Waar zie je nog kansen tot verdiepen, verruimen, verdiepen?
Tussentijds evalueren, reflecteren en feedback geven doe je aan de hand van je brainstorm. Neem je probleemstelling of onderzoeksvraag erbij.	Mogelijke aanpak tijdens het subthema: Plan korte reflectiemomenten na de hoeken en activiteiten. Vertrek telkens vanuit wat leerlingen deden, maakten of ontdekten: een raket bouwen, een sterrenroute volgen, schaduw onderzoeken, planeetkaarten lezen of een ruimtereis plannen. Denkvragen: • Wat werkte goed in je raket, route, constructie of schaduwonderzoek? • Wat lukte nog niet of wat moest je aanpassen? • Welke woorden gebruikte je om uit te leggen wat je zag of deed? • Hoe hielpen pictogrammen, opdrachtkaarten, stappenplannen of planeetkaarten je? Welke wiskundige handelingen kwamen aan bod: tellen, vergelijken, patronen maken, oriënteren of situeren?
Formuleer samen met je leerlingen een antwoord op de probleemstelling of onderzoeksvraag . Neem je brainstorm erbij.	Gezamenlijke conclusie met de leerlingen: Formuleer per leeftijd een eenvoudig antwoord op de centrale onderzoeksvragen van het subthema. JK – Naar de sterren: We ontdekten dat astronauten een raket nodig hebben om ver en hoog te reizen. We leerden dat je materialen kunt stapelen en testen, dat sterren en licht helpen om over de ruimte te spreken en dat pictogrammen ons kunnen tonen wat we moeten doen. K2 – Astronauten op missie: We ontdekten dat een raket stevig moet zijn en dat een ontwerp soms aangepast moet worden. We leerden dat schaduw ontstaat door licht en een voorwerp, dat stappenplannen helpen bij een missie en dat duidelijke instructies belangrijk zijn. K3 – Reizen tussen de planeten: We ontdekten dat reizen tussen planeten plannen, onderzoeken en oriënteren vraagt. We gebruikten bronnen, kaarten, plaatsbegrippen, patronen en projectie om na te denken over hoe astronauten en wetenschappers planeten onderzoeken.
Verzamel en beoordeel deze doelen in de brede zin bij de leerlingen. Stem je handelen hierop af. Denk na over de communicatie met en over je leerlingen.	Verzamelen: Verzamel observaties, foto's, korte uitspraken van leerlingen, werkproducten, stappenplannen, patronen, constructies, routes en schaduwbeelden. Noteer vooral wat leerlingen tonen tijdens het spelen, bouwen, tellen, verwoorden, onderzoeken en samenwerken. Beoordelen: Kijk breed naar de doelen: begrijpen leerlingen de kernbegrippen licht, donker, schaduw en lichtbron? Kunnen ze tellen, vergelijken, patronen herkennen of plaatsbegrippen gebruiken? Kunnen ze reageren op vragen, instructies volgen en hun ontwerp of waarneming verwoorden?

	Handelen: Voorzie extra ondersteuning via concreet materiaal, herhaalde taalsteun, voorbeeldzinnen, visuele stappenplannen en begeleide onderzoeksvragen. Verrijk voor sterke leerlingen door complexere bouwproblemen, langere patronen, preciezere plaatsbegrippen of zelfstandigere onderzoeksopdrachten aan te bieden. Communiceren: Communiceer naar collega's en ouders welke begrippen, vaardigheden en inzichten zichtbaar werden: bouwen en testen, licht en schaduw onderzoeken, tellen en patronen maken, instructies begrijpen en taal gebruiken binnen het thema ruimte.
Bekijk de gevisualiseerde doelen, zijn deze behaald?	Terugblik op de gevisualiseerde doelen: Bekijk samen met de leerlingen en het team welke doelen zichtbaar aan bod kwamen in de activiteiten en hoeken. Gebruik hierbij concrete bewijzen: foto's van constructies, gemaakte patronen, gebruikte stappenplannen, gesprekjes, tekeningen, routes, schaduwfiguren en observaties. Behaald of in ontwikkeling? • Zijn de kernbegrippen per leeftijd herkenbaar gebruikt: licht/donker, schaduw, lichtbron? • Zijn de onderzoeksvragen voldoende beantwoord door wat leerlingen onderzocht, gebouwd, verwoord en getoond hebben? • Zijn wetenschap en techniek, wiskunde, Nederlands en muzische vorming voldoende zichtbaar verbonden? • Welke doelen vragen nog herhaling, verdieping of verrijking in een volgende activiteit of een volgend subthema? Meenemen naar het volgende subthema: Blijf de woordenschat expliciet gebruiken, bouw verder op onderzoekend en ontwerpend leren en voorzie opnieuw kansen om te tellen, patronen te maken, visuele boodschappen te begrijpen en ervaringen mondeling te verwoorden.
Reflecteer als team (school en klas)	Aanpak teamreflectie: Reflecteer als team kort, doelgericht en op basis van concrete klaservaringen. Vertrek niet alleen vanuit betrokkenheid, maar vooral vanuit de vraag welke kennis, vaardigheden en begrippen zichtbaar groeiden door de activiteiten en hoeken. 1. Breng bewijs mee uit de klas • foto's van hoeken, constructies, patronen, schaduwbeelden of routes • uitspraken van leerlingen over raketten, sterren, licht, donker, schaduw, lichtbron of planeten • werkproducten zoals stappenplannen, planeetkaarten, opdrachtkaarten, ontwerpen of tekeningen • observaties rond tellen, vergelijken, patronen maken, oriënteren, instructies begrijpen en taal gebruiken 2. Bespreek per leeftijd wat zichtbaar werd JK: Welke woorden en ervaringen rond licht, donker, sterren, raketten en eenvoudige constructies werden zichtbaar? K2: Hoe onderzochten leerlingen schaduw, raketconstructies, patronen en

stappenplannen? **K3:** Hoe gebruiken leerlingen bronnen, planeetkaarten, plaatsbegrippen, projectie en ontwerpdenken?

3. Leg activiteiten, hoeken en doelen naast elkaar

- Welke themadoelen kwamen sterk en herkenbaar aan bod?
- Welke subdoelen waren zichtbaar in spel, taal, wiskundig denken, bouwen, onderzoeken of muzisch werken?
- Welke doelen kwamen minder aan bod en vragen nog herhaling of verdieping?
- Was er voldoende evenwicht tussen wetenschap en techniek, wiskunde, Nederlands en communicatie en muzische vorming?

4. Maak concrete afspraken

Sluit af met drie teamkeuzes: wat behouden we, wat versterken we en wat passen we aan in het volgende subthema? Denk aan extra taalsteun, rijkere materialen, complexere bouwproblemen, meer kansen tot tellen en patronen maken, of gerichtere onderzoeksvragen.

Kernvraag voor het team: Welke concrete observaties tonen dat leerlingen door dit subthema meer kennis, taal en vaardigheden hebben opgebouwd, en hoe sturen we ons aanbod daarop bij?